

รายงานการวิจัย

เรื่อง

ศึกษาสถานะทางการเงินส่วนบุคคล ของเกษตรกรผู้ปลูกพริกในตำบลป่าไผ่ อำเภอสัน
ทราย จังหวัดเชียงใหม่

A Study of Personal Financial Status of Chilli Farmers in Sansai District, Chiang
Mai Province

โดย

ดวงนภา สุขะหุต

คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยแม่โจ้

งบประมาณเงินรายได้

ปี 2552

ชื่อเรื่อง   ศึกษาศานะทางการเงินส่วนบุคคล ของเกษตรกรผู้ปลูกพริกใน ตำบลป่าไผ่ อำเภอสัน
                  ทราย จังหวัดเชียงใหม่

ชื่อผู้วิจัย   ดวงนภา สุขะหุด

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาศานะทางการเงินส่วนบุคคลของเกษตรกรผู้ปลูกพริก และเพื่อวิเคราะห์หนี้สิน และความสามารถในการชำระหนี้สินของเกษตรกรผู้ปลูกพริกใน ตำบลป่าไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

การวิจัยครั้งนี้ได้แบ่งงานวิจัยเป็น 4 ส่วนได้แก่ การวิเคราะห์ ข้อมูลส่วนบุคคล การจัดทำบัญชีส่วนบุคคล การจัดทำสรุปรายได้และค่าใช้จ่ายส่วนบุคคล และการทำการประเมินสถานะทางการเงิน โดยการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน ซึ่งจากผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรผู้ปลูกพริกทุกรายมีอายุค่อนข้างมาก และมีสถานภาพสมรสและมีบุตร นอกจากนี้จะมีอาชีพ เกษตรกร แล้วเกษตรกรผู้ปลูกพริกทุกรายยังทำอาชีพเสริม โดยการรับจ้างทั่วไป เกษตรกรทุกรายได้รับการศึกษาอย่างน้อยระดับประถมศึกษาปีที่ 4 จากการจัดทำบัญชีส่วนบุคคล พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่มีเงินสดหรือเงินฝากธนาคารหรือสหกรณ์น้อย แต่เกษตรกรทุกรายมีการลงทุนในหุ้นของสหกรณ์การเกษตรอำเภอสันทราย และมีการลงทุนประเภทอื่นน้อย เช่นการซื้อสลากของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เป็นต้น เกษตรกรส่วนใหญ่มีที่ดินเพื่อเพาะปลูกเป็นของตนเอง และเกษตรกรทุกรายมีที่ดินและบ้านพักเพื่ออยู่อาศัย และมีรถจักรยานยนต์ เป็นของตนเอง ครึ่งหนึ่งของ เกษตรกรที่ทำการศึกษามีรถยนต์เป็นของตนเอง เกษตรกรส่วนใหญ่มีหนี้ทั้งสินระยะสั้น และมีหนี้สินระยะยาว มีเกษตรกรส่วนน้อยที่ไม่มีหนี้สินใดๆเลย นอกจากนี้เกษตรกรทุกรายมีความมั่งคั่งเป็นบวก จากการจัดทำสรุปรายได้และค่าใช้จ่ายส่วนบุคคล พบว่าเกษตรกรมีรายได้หลักจากการเกษตรและการรับจ้างทั่วไป ส่วนค่าใช้จ่ายหลักเป็นค่าใช้จ่ายที่จ่ายเพื่อการเกษตร การผ่อนชำระเงินกู้ยืม และค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน เมื่อจัดทำสรุปรายได้และค่าใช้จ่ายส่วนบุคคล ให้ข้อสังเกตว่าเกษตรกรทุกรายมีรายได้เพียงพอต่อรายจ่าย สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2552 จากการประเมินสถานะทางการเงิน ของเกษตรกรพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีสภาพค่อนข้างน้อย มีความสามารถในการชำระหนี้ในระดับปานกลาง มีระดับความมั่งคั่งดี แต่มีการออมและการลงทุนเป็นสัดส่วนที่น้อยมาก และไม่มีการวางแผนการเงินเพื่อยามเกษียณ

Title A Study of Personal Financial Status of Chili Farmers in Sansai District, Chiang Mai Province

Researcher Duangnapa Sukhahuta

Abstract

The objective of this research is to study the financial status of the chili farmers and to analyze the debt and the ability to pay back their debt in Sansai District, Chiang Mai Province.

This research was divided into 4 parts: 1) personal data analysis 2) personal balance sheet 3) personal income and expenditures statement 4) financial analysis. As the results, we found that most of the chili farmers are senior and already married. Not only working as farmers, they also work as a general contractor. Most of them are educated at least fourth grade in primary school. From the personal balance sheet, we found that most of them had cash or bank deposits not that much. They also like to invest in the stock of Agricultural Cooperative Limited in Sansai District. Most of them have their own land for farming. All of them have their own house and motorcycles. Half of them have a truck. Most of them have short-term and long-term debt. Minority of farmers does not have any kind of debt. From the personal income and expenditures statement, the main incomes of the chili farmer come from farming and general contractor. The main expenses are for farming and everyday living. Finally, we found that their incomes can cover their expenses for the year 2009. From financial analysis, we found that most of them have low liquidity. The ability for paying debt is fair. Their wealth is quite good. However, savings and investment is very low proportion. Finally, none of them have preparing for retirement.

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยครั้งนี้ประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี โดยได้รับความร่วมมือจากสำนักงานเกษตร
อำเภอสันทราย จากเกษตรกรผู้ปลูกพริก ตำบลป่าไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งข้อมูลที่ได้รับ
ได้นำมาใช้เพื่อประกอบการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงขอขอบคุณเป็นอย่างสูง

ท้ายนี้ขอขอบคุณคณะกรรมการบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ที่ได้สนับสนุนทุนวิจัยในครั้งนี้ ทำให้
งานวิจัยนี้ประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี

ดวงนภา สุขะหุด

ผู้วิจัย

สิงหาคม 2553

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	(2)
Abstract	(3)
กิตติกรรมประกาศ	(4)
สารบัญเรื่อง	(5)
สารบัญภาพ	(7)
สารบัญตาราง	(8)
บทที่ 1 บทนำ	
ที่มาและความสำคัญ	1
ปัญหาการวิจัย	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	2
ขอบเขตของการวิจัย	2
นิยามศัพท์	3
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	
ทฤษฎีและแนวความคิด	4
งานวิจัยและการศึกษาที่เกี่ยวข้อง	10
กรอบแนวคิดของการวิจัย	11
บทที่ 3 วิธีการวิจัย	
สถานที่ดำเนินการวิจัย	12
ประชากรและการสุ่มตัวอย่าง	12
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	12
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	13
การวิเคราะห์ข้อมูล	13
วิธีการดำเนินงานวิจัย	14

บทที่ 4 ผลการวิจัย

ข้อมูลส่วนบุคคล	17
งบดุลส่วนบุคคล	17
สรุปรายได้และค่าใช้จ่ายส่วนบุคคล	26
การประเมินสถานะทางการเงิน	27

บทที่ 5 อภิปรายผล สรุปผล และข้อเสนอแนะ

อภิปรายผล	35
สรุปผล	36
ข้อเสนอแนะ	38
บรรณานุกรม	39
ภาคผนวก	40

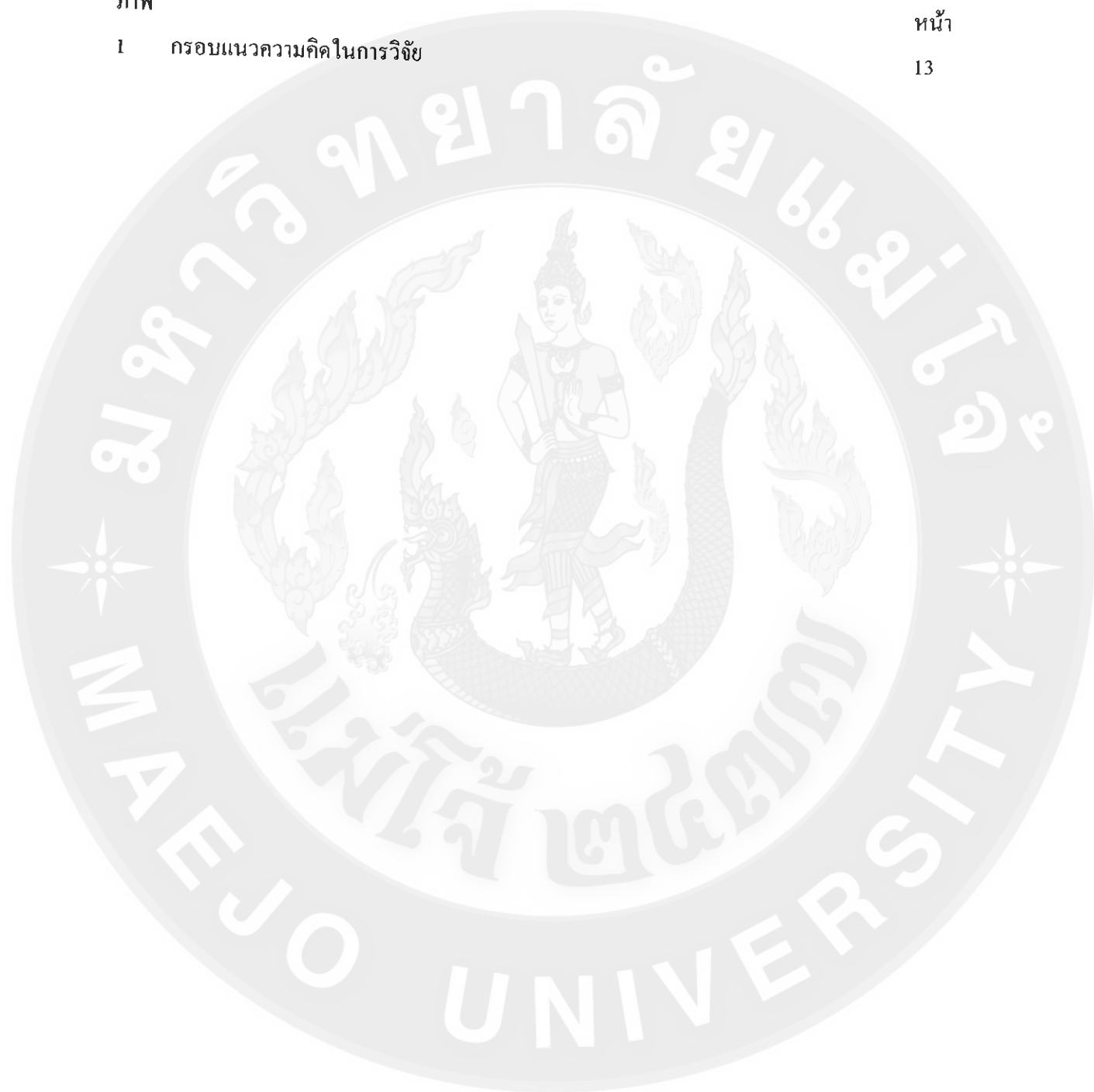
สารบัญภาพ

ภาพ

1 กรอบแนวความคิดในการวิจัย

หน้า

13

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 แสดงข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรผู้ปลูกพริก	22
ตารางที่ 2 แสดงอัตราดอกเบี้ยของสหกรณ์การเกษตรสันทราย .	23
ตารางที่ 3 แสดงบุคคลส่วนบุคคล	25
ตารางที่ 4 แสดงสรุปรายได้และค่าใช้จ่ายส่วนบุคคล	37
ตารางที่ 5 แสดงการวิเคราะห์อัตราส่วน	40

บทที่ 1

บทนำ

(INTRODUCTION)

ปัญหานี้สืบกับเกษตรกรรายย่อยนับว่าเป็นของคู่กันมานาน ทุกรัฐบาลได้ให้ความสำคัญต่อการแก้ไขปัญหานี้สืบเกษตรกร รัฐบาลที่ผ่านมาได้มีการผลักดันมาตรการหลายประการเพื่อแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้น เช่นการจัดตั้งสหกรณ์ การเกษตรและให้สหกรณ์การเกษตรเป็นสถาบันหลักของเกษตรกรในการกระจายสินเชื่อแก่เกษตรกรสมาชิก การจัดตั้งธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) เป็นธนาคารเฉพาะกิจเพื่อทำหน้าที่ในการหาเงินทุนให้เกษตรกรกู้โดยตรง การกำหนดมาตรการที่กำหนดให้ธนาคารพาณิชย์จ่ายสินเชื่อเพื่อการเกษตรตามสัดส่วนของเงินฝาก หากไม่สามารถดำเนินการได้ให้ นำเงินส่วนที่เหลือไปฝากไว้กับ ธ.ก.ส. เพื่อให้ ธ.ก.ส. นำไปจ่ายเป็นเงินกู้ให้แก่เกษตรกรต่อไป การจัดตั้งกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร รวมทั้งกองทุนหมุนเวียนเพื่อการกู้ยืมแก่เกษตรกรและผู้ยากจน แต่ในทางปฏิบัตินั้นพบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ยังยากจนและมีภาระหนี้สินทั้งในและนอกระบบ ปัญหานี้สืบเกษตรกรนั้นมีความซับซ้อนมากขึ้นเรื่อยๆ ปัญหานี้สืบที่สะสมมาเนิ่นนานอาจเป็นภาระที่มากขึ้นสำหรับเกษตรกร ทั้งนี้ภาระหนี้สินที่มีอยู่หรือกำลังจะมีอาจเกิดจากการกู้ยืมเพื่อการลงทุน เพื่อการศึกษานูตรหรือเพื่อการจับจ่ายใช้สอยในชีวิตประจำวัน เป็นต้น

นอกจากนี้ภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบันได้ส่งผลกระทบไปยังทุกภูมิภาคในประเทศไทย ทั้งนี้รวมถึงเกษตรกรในตำบลป่าไผ่ อำเภอสนทราย จังหวัดเชียงใหม่ หัวหน้าครอบครัวทำงานหาเลี้ยงครอบครัว ต้องใช้จ่ายเงินเพื่อในการลงทุนเพาะปลูก ผลผลิตที่ได้จากการขายสินค้าทางการเกษตรนั้นใช้เพื่อเป็นทุนสำหรับการใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน ค่ารักษาพยาบาล รวมถึงภาระในการส่งบุตรหลานเข้ารับการศึกษาระดับการศึกษาตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด ถ้าครอบครัวใครรายได้ไม่เพียงพอแต่ต้องการส่งบุตรหลานเข้ารับการศึกษาระดับอุดมศึกษา บุตรหลานก็จะทำการกู้ยืมเพื่อการศึกษาจากกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) สะท้อนให้เห็นถึงการเป็นหนี้สินนั้นเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินชีวิตของประชาชนในภาคการเกษตรในหลายๆชุมชน

ปัญหาการวิจัย

เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่เคยรับทราบสถานะทางการเงินส่วนบุคคลของตนเอง ทำให้ไม่ตระหนักถึงภาระหนี้สินต่อทรัพย์สินที่ตนเองมีอยู่ หรือการรับรู้รายได้ค่าใช้จ่ายเพื่อวิเคราะห์หาหนทางในการลดภาระหนี้สิน โดยจะศึกษาเกษตรกรผู้ปลูกพริก ทั้งนี้เนื่องจากประชาชนชาวไทยส่วนใหญ่นิยมทานอาหารรสเผ็ดซึ่งปรุงจากพริก ดังนั้นพริกจึงเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญและสามารถเพาะปลูกเพื่อการค้าภายในประเทศและการส่งออกไปยังต่างประเทศ โครงการวิจัยนี้โดยมีเป้าหมายในการนำ

กระบวนการวิจัยมาทบทวนสถานะทางการเงินส่วนบุคคลให้กับเกษตรกร ในตำบลป่าไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อให้ทราบถึงภาวะหนี้สิน และความสามารถในการชำระหนี้สินเกษตรกรผู้ปลูกพริกในตำบลป่าไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ โดยการนำเครื่องมือทางด้านการบัญชีและการเงิน มาใช้ประกอบในการวิเคราะห์ข้อมูล เช่น การจัดทำงบดุลส่วนบุคคล และ งบรายได้และค่าใช้จ่ายส่วนบุคคล

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

วัตถุประสงค์หลักของการวิจัยเป็นดังนี้

1. เพื่อศึกษาสถานะทางการเงินส่วนบุคคลของเกษตรกรผู้ปลูกพริกในตำบลป่าไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อวิเคราะห์หนี้สิน และความสามารถในการชำระหนี้สินของเกษตรกรผู้ปลูกพริกในตำบลป่าไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ผลการศึกษาจะทำให้เข้าใจถึงสถานะทางการเงินส่วนบุคคลของเกษตรกรผู้ปลูกพริกในตำบลป่าไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่
2. ผลการศึกษาจะทำให้เข้าใจถึงภาวะหนี้สิน และความสามารถในการชำระหนี้สินของเกษตรกรผู้ปลูกพริกในตำบลป่าไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

ขอบเขตของการวิจัย

สำหรับการวิจัยครั้งนี้กำหนดขอบเขตการวิจัย ดังนี้

1. ขอบเขตของเนื้อหาการวิจัย

สำหรับการวิจัยครั้งนี้กำหนดขอบเขตการวิจัย คือ สสำรวจสินทรัพย์และหนี้สินส่วนบุคคล สสำรวจรายได้และค่าใช้จ่ายส่วนบุคคล เพื่อนำมาใช้ประเมินสถานะทางการเงินส่วนบุคคลของเกษตรกร เพื่อให้ทราบฐานะทางการเงินที่แท้จริง รับทราบภาวะหนี้สิน และความสามารถในการชำระหนี้สินของเกษตรกรผู้ปลูกพริกในจังหวัดเชียงใหม่

2. ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรในการวิจัย ได้แก่ เกษตรกรผู้ปลูกพริกในตำบลป่าไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 40 ราย (ข้อมูลเกษตรกรผู้ปลูกพริก จากสำนักงานเกษตรอำเภอสันทราย)

กลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยจะกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยเป็นการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เป็นการเลือกกลุ่มที่ผู้วิจัยใช้เหตุผลในการเลือกเพื่อความเหมาะสมในการวิจัย โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างภายใต้เงื่อนไขที่เกษตรกรที่ปลูกพริกเป็นอาชีพหลัก เป็นจำนวน 10 ราย คิดเป็นร้อยละ 25 จากประชากรทั้งหมด

3. ขอบเขตด้านพื้นที่

การวิจัยครั้งนี้ศึกษาสถานะทางการเงินส่วนบุคคลของเกษตรกรผู้ปลูกพริกในตำบลป่าไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ เท่านั้น

นิยามศัพท์

- สถานะทางการเงินส่วนบุคคล (Personal Financial Status) ทำให้ทราบถึง สินทรัพย์ หนี้สิน รายได้ ค่าใช้จ่าย ที่แต่ละบุคคลมีอยู่
- งบดุลส่วนบุคคล (Personal Balance Sheet) ทำให้ทราบถึง สถานะการเงิน ณ ช่วงเวลาที่ต้องการของบุคคล ซึ่งจะรายงานว่า บุคคลนั้นเป็นเจ้าของสินทรัพย์อะไรบ้าง และมีภาระหนี้สินซึ่งเป็นการรับผิดชอบต่อบุคคลภายนอกอะไรบ้าง ประกอบด้วยส่วนสำคัญ 3 ส่วน คือ รายการทรัพย์สิน, รายการภาระหนี้สินต่าง ๆ และ มูลค่าสุทธิ (ส่วนต่างระหว่างทรัพย์สินและหนี้สิน) ซึ่งสามารถเขียนเป็นสมการได้ดังนี้

$$\text{สินทรัพย์} - \text{หนี้สิน} = \text{ความมั่งคั่งสุทธิ}$$
- งบรายได้และค่าใช้จ่ายส่วนบุคคล (Personal Income and Expenditures Statement) เพื่อวัดรายได้และค่าใช้จ่ายของบุคคล จะบันทึกโดยใช้เกณฑ์เงินสด (Cash Basis) เมื่อนำรายได้หักด้วยค่าใช้จ่ายแล้ว ถ้าเป็นบวกแสดงว่ามีรายได้มากกว่าค่าใช้จ่าย

บทที่ 2
การตรวจเอกสาร
(REVIEW LITERATURE)

ทฤษฎีและแนวความคิด

งบดุลส่วนบุคคล (Personal Balance Sheet) ทำให้ทราบถึง สถานะการเงิน ณ ช่วงเวลา ที่ต้องการของบุคคล ซึ่งจะรายงาน ว่า บุคคลนั้นเป็นเจ้าของสินทรัพย์อะไรบ้าง และมีภาระหนี้สินซึ่งเป็นการรับผิดชอบต่อบุคคลภายนอกอะไรบ้าง ประกอบด้วยส่วนสำคัญ 3 ส่วน คือ รายการสินทรัพย์, รายการภาระหนี้สินต่าง ๆ และ มูลค่าสุทธิ (ส่วนต่างระหว่างทรัพย์สินและหนี้สิน) ซึ่งสามารถเขียนเป็นสมการได้ดังนี้

$$\text{สินทรัพย์} - \text{หนี้สิน} = \text{ส่วนของผู้เจ้าของ}$$

- **สินทรัพย์ (Assets)** คือรายการทรัพย์สินต่างๆทั้งที่มีตัวตนหรือไม่มีตัวตนอันมีมูลค่าซึ่งบุคคลเป็นเจ้าของหรือมีสิทธิครอบครอง โดยถูกต้องตามกฎหมาย (สุขใจ น้ำผุด, 2545:18) สามารถแบ่งกลุ่มได้เป็น 4 กลุ่มคือ

- 1) **สินทรัพย์สภาพคล่อง (Liquid Assets)** หมายถึงสินทรัพย์ที่บุคคลมีอยู่เพื่อการใช้จ่ายประจำวัน เป็นสินทรัพย์ที่มีสภาพคล่องสูงสามารถนำมาใช้จ่ายได้ทันที ตัวอย่างของสินทรัพย์ประเภทนี้ได้แก่ เงินสด เงินฝากธนาคาร เป็นต้น

- 2) **ทรัพย์สินแท้จริง (Real Property)** หมายถึงสินทรัพย์ที่มีตัวตนมีมูลค่าสูงและมีอายุการใช้งานนานมากกว่า 1 ปี ตัวอย่างของสินทรัพย์ประเภทนี้ได้แก่ บ้านพักอาศัย รถยนต์ เป็นต้น

- 3) **ทรัพย์สินส่วนตัว (Personal Property)** หมายถึงสินทรัพย์ที่มีตัวตนและมีไว้เพื่อใช้สอยส่วนตัวเพื่อเพิ่มความสุขความสะดวกสบาย ตัวอย่างของสินทรัพย์ประเภทนี้ได้แก่ ทีวี ตู้เย็น เครื่องเสียง เฟอร์นิเจอร์ เสื้อผ้า เป็นต้น

- 4) **ทรัพย์สินลงทุน (Investment)** ได้แก่สินทรัพย์ทางการเงินประเภทต่างๆ ที่บุคคลครอบครองไว้เพื่อการลงทุนและต้องการผลตอบแทนจากการลงทุน เป็นการลงทุนเพื่อการเก็บออมไว้หรือการสร้างความมั่งคั่งให้ตนเองในอนาคต ตัวอย่างของสินทรัพย์ประเภทนี้ได้แก่ หุ้นกู้ หุ้นสามัญ หน่วยลงทุน การลงทุนในที่ดิน มูลค่าเวรคืนเงินสดสำหรับกรรมธรรม์ประกันชีวิต เป็นต้น การบันทึกมูลค่าของทรัพย์สินลงทุนในงบดุลจะใช้ราคาปัจจุบัน หรือราคาตลาด ในขณะนั้น

- **หนี้สิน (Liability)** คือจำนวนเงินที่บุคคลเป็นหนี้หรือพันธะที่จะต้องชำระคืนในภายหน้าด้วยสินทรัพย์หรือบริการ เช่น หนี้ค้างชำระค่าสินค้า หนี้ค้างชำระบัตรเครดิต หนี้ค้างชำระการซื้อของผ่อนส่ง หนี้เงินกู้ยืมธนาคาร เป็นต้น

- **ส่วนของผู้เป็นเจ้าของ (Net Worth)** หมายถึงสินทรัพย์ส่วนที่เหลือจากการชำระหนี้สินทั้งหมดแล้ว ซึ่งส่วนที่เหลือนี้คือทรัพย์สินที่บุคคลเป็นเจ้าของแท้จริงและเป็นสิ่งที่แสดงถึงความมั่งคั่งสุทธิของบุคคลนั้นด้วย ถ้าส่วนของผู้เจ้าของมีค่ามากเพิ่มขึ้นเท่าไรแสดงถึงความมั่งคั่งที่บุคคลนั้นมีเพิ่มมากขึ้นเท่านั้น ดังนั้น การคำนวณหาความมั่งคั่งสุทธิ เป็นการแปลงสินทรัพย์ที่มีอยู่ทั้งหมด ณ เวลาใดเวลาหนึ่งเป็นเงินสดตามราคาตลาดพร้อมชำระหนี้สินที่เหลืออยู่ทั้งหมด จำนวนเงินที่เหลือหลังจากนั้นถือเป็นส่วนของความมั่งคั่ง

เขียนในรูปสมการ

$$\text{สินทรัพย์} - \text{หนี้สิน} = \text{ความมั่งคั่ง}$$

งบรายได้และค่าใช้จ่ายส่วนบุคคล (Personal Income and Expenditures Statement)

การบันทึกทรายได้และค่าใช้จ่ายของบุคคลจะบันทึกโดยใช้เกณฑ์เงินสด (Cash Basis) ดังนั้น จะทำการบันทึกทรายได้และค่าใช้จ่าย เมื่อได้มีการรับเงินสดเข้ามาจริง และจ่ายเงินสดออกไปจริง ๆ เท่านั้น (สุขใจ น้ำผุด, 2545:20)

- **รายได้ (Income)** คือ จำนวนเงินสดที่บุคคลได้รับเข้ามา อาจได้จากหลายทาง เช่น เงินเดือน ค่าจ้าง โบนัส ค่าคอมมิสชั่น เงินปันผล ดอกเบี้ยรับ เงินรับค่ากรรมธรรม์ประกันชีวิต เงินบำนาญ บำนาญ กองทุนเลี้ยงชีพ และเงินค่าประกันสังคม ตลอดจนเงินได้รับอื่น ๆ เช่น การขายทรัพย์สิน เงินรางวัลตอบแทนต่าง ๆ เป็นต้น

- **ค่าใช้จ่าย (Expenditure)** คือ จำนวนเงินสดที่บุคคลใช้จ่ายออกไป ซึ่งอาจมีวัตถุประสงค์ที่ต่าง ๆ กัน เช่น การใช้จ่ายเพื่อดำรงชีวิตประจำวัน การใช้เพื่อซื้อทรัพย์สินต่าง ๆ บางอย่าง การใช้จ่ายค่าภาษี และการชำระหนี้สินค่าใช้จ่ายต่าง ๆ เหล่านี้บางรายการก็เป็นค่าใช้จ่ายคงที่ (Fixed expenditures) ต้องจ่ายเท่ากันทุกงวดจำนวนแน่นอน เช่น ค่าผ่อนบ้าน ค่าผ่อนรถ ฯลฯ แต่บางรายการก็เป็นค่าใช้จ่ายผันแปร คือจำนวนที่จ่ายไม่คงที่แน่นอน ผันแปรไปตามเหตุการณ์ความจำเป็น เช่น ค่าอาหาร เสื้อผ้า ค่าใช้จ่ายเพื่อการพักผ่อนบันเทิง และค่าเดินทาง เป็นต้น

การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน (Ratio Analysis) เป็นการนำรายการต่างๆ ในงบการเงิน มาเทียบอัตราส่วนเพื่อหาความสัมพันธ์ว่า มีความเหมาะสมเพียงใด การวิเคราะห์ที่สำคัญแบ่งเป็นการวิเคราะห์อัตราส่วนสภาพคล่อง การวิเคราะห์อัตราส่วนหนี้สิน และการวิเคราะห์การออมและการลงทุน (ดร. กฤษณา เสกตระกูล, 2553)

1. วิเคราะห์อัตราส่วนสภาพคล่อง เป็นการวิเคราะห์ความสามารถของบุคคลในการจัดหาสินทรัพย์ที่มีสภาพคล่องและเงินสดจากการออม เพียงพอ เพื่อใช้จ่ายและสำรองยามฉุกเฉินได้ และเพียงพอที่จะชำระหนี้สินระยะสั้น ได้ตรงตามเวลากำหนด สินทรัพย์ที่มีสภาพคล่องคือสินทรัพย์ที่สามารถแปลงเป็นเงินสดได้ง่ายรวดเร็วภายในระยะเวลา 1 ปี ตัวอย่างของสินทรัพย์ที่มีสภาพคล่องเช่น เงินสด เงินฝากธนาคารประเภทออมทรัพย์หรือเงินฝากประจำที่มีระยะเวลาน้อยกว่า 1 ปี ตัวอย่างอัตราส่วนสภาพคล่องได้แก่

1.1. อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนหรืออัตราส่วนสภาพคล่อง (Current Ratio) เท่ากับ สินทรัพย์สภาพคล่อง(CA) หารด้วยหนี้สินหมุนเวียน (CL) เขียนในรูปสมการ

$$\text{อัตราส่วนสภาพคล่อง} = \frac{\text{สินทรัพย์สภาพคล่อง}}{\text{หนี้สินหมุนเวียน}} \quad (1.1)$$

อัตราส่วนนี้ใช้วัดความสามารถในการชำระหนี้ระยะสั้น ถ้าค่าที่คำนวณได้สูงและเกินกว่า 1 เท่าใด แสดงว่า บุคคลนั้นมีสินทรัพย์หมุนเวียนที่มากกว่าหนี้ระยะสั้น ทำให้คล่องตัวในการชำระหนี้ระยะสั้นมีค่อนข้างมาก แต่ถ้ามีอัตราส่วนนี้ต่ำกว่า 1 แสดงว่าบุคคลนั้นอาจประสบปัญหาในการชำระหนี้ระยะสั้นในอนาคตได้

1.2. อัตราส่วนสภาพคล่องพื้นฐาน (basic liquidity ratio) เท่ากับ สินทรัพย์สภาพคล่องหารด้วยกระแสเงินสดจ่ายต่อเดือน โดยกระแสเงินสดจ่ายต่อเดือนเป็นรายการรายจ่ายที่จำเป็นในการดำรงชีวิตของบุคคลได้มาจากงบรายได้รายจ่ายของบุคคล เขียนในรูปสมการ

$$\text{อัตราส่วนสภาพคล่องพื้นฐาน} = \frac{\text{สินทรัพย์สภาพคล่อง}}{\text{กระแสเงินสดจ่ายต่อเดือน}} \quad (1.2)$$

อัตราส่วนนี้ใช้วัดว่า สินทรัพย์สภาพคล่องที่มีอยู่สามารถใช้สำหรับดำรงชีวิตได้กี่เดือน อัตราส่วนสภาพคล่องพื้นฐานควรมีค่าอยู่ระหว่าง 3 – 6 ซึ่งแสดงว่าบุคคลนั้นมีสภาพคล่องพื้นฐานที่ดีสามารถดำรงชีวิตได้ตั้งแต่ 3 – 6 เดือน ถ้าอัตราส่วนนี้มีค่าต่ำกว่าก็ควรหาสาเหตุและแก้ไข ถ้าบุคคลนั้นมีแหล่งรายได้ทางเดียว ก็ควรป้องกันความเสี่ยงโดยเพิ่มการออมให้เงินสดหรือเงินฝากสูงขึ้น ถ้าบุคคลนั้นมีสินทรัพย์สภาพคล่องน้อยเกินไป ก็ต้องมาคิดว่าควรขายสินทรัพย์อื่นเพื่อเพิ่มสินทรัพย์สภาพคล่อง หรือ

หาช่องทางเพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย เพื่อให้มีเงินออม หรือเงินสด ซึ่งเป็นสินทรัพย์สภาพคล่องสามารถเพิ่มขึ้นได้

1.3. อัตราส่วนสินทรัพย์สภาพคล่องต่อความมั่งคั่งสุทธิ (liquid assets to net worth ratio) เท่ากับ สินทรัพย์สภาพคล่องหารด้วยความมั่งคั่ง
เขียนในรูปสมการ

$$\text{อัตราส่วนสินทรัพย์สภาพคล่องต่อความมั่งคั่งสุทธิ} = \frac{\text{สินทรัพย์สภาพคล่อง}}{\text{ความมั่งคั่ง}} \quad (1.3)$$

อัตราส่วนนี้ใช้วัดความมั่งคั่งสุทธิที่บุคคลนั้น มีสินทรัพย์สภาพคล่องอยู่ในสัดส่วนมากน้อยเท่าใด ถ้ามีค่าต่ำก็แสดงถึงสภาพคล่องต่ำ (แม้จะมีความมั่งคั่งสูงก็ตาม) และบุคคลนั้นมีความจำเป็นต้องใช้จ่ายฉุกเฉิน ก็อาจประสบปัญหาการเงินได้ ตามมาตรฐานที่อ้างอิงกับกรณีของต่างประเทศ โดยทั่วไปบุคคลควรมีอัตราส่วนนี้ไม่ต่ำกว่า 15%

2. อัตราส่วนวิเคราะห์หนี้สิน ใช้เพื่อวิเคราะห์ความสามารถของบุคคลในการชำระหนี้มากน้อยเพียงใด การวิเคราะห์นี้จะช่วยบอกถึงระดับความเหมาะสมของระดับการกู้ยืมหนี้สินในปัจจุบันของบุคคลและบอกถึงความสามารถในการชำระคืนหนี้สินทั้งหมดของบุคคลในอนาคต นอกจากนี้ยังทำให้ทราบถึงความเหมาะสมของพฤติกรรมการใช้จ่ายของบุคคล ทำให้ต้องกู้ยืมมาเกินกว่าความจำเป็นหรือไม่ ตัวอย่างอัตราส่วนวิเคราะห์หนี้สินได้แก่

2.1. อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์ (debt to asset ratio) เท่ากับ หนี้สินรวมหารด้วยสินทรัพย์รวม
เขียนในรูปสมการ

$$\text{อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์} = \frac{\text{หนี้สินรวม}}{\text{สินทรัพย์รวม}} \quad (1.4)$$

อัตราส่วนนี้ใช้วัดระดับของหนี้สินส่วนบุคคลที่มีภาระผูกพันต้องชำระคืนในอนาคต โดยปกติเมื่อบุคคลมีอายุมากขึ้นอัตราส่วนนี้ควรมีค่าลดลงเนื่องจากการสร้างหนี้ที่สำคัญของบุคคลคือเรื่องที่อยู่อาศัย และยานพาหนะ การผ่อนชำระหนี้ไปตามระยะเวลาจะทำให้มูลค่าหนี้ลดลงเมื่อบุคคลมีอายุมากขึ้น โดยปกติอัตราส่วนนี้ควรอยู่ในระดับต่ำกว่า 50% จะถือว่าไม่มีภาระหนี้สินสูงจนเกินไป

2.2. อัตราส่วนการชำระหนี้สินจากรายได้ (debt service ratio) เท่ากับ การชำระหนี้สินต่อปีหารด้วยรายรับรวม

เขียนในรูปสมการ

$$\text{อัตราส่วนการชำระหนี้สินจากรายได้} = \frac{\text{การชำระหนี้สินต่อปี}}{\text{รายรับรวม}} \quad (1.5)$$

อัตราส่วนนี้ใช้วัดความสามารถในการชำระหนี้สินจากรายได้รวมที่ได้รับ ยิ่งอัตราส่วนนี้ยิ่งต่ำและต่ำกว่า 1 ด้วย จะยิ่งแสดงว่า รายรับที่มีอยู่มีโอกาชำระหนี้สินประจำงวดด้วยตามเกณฑ์มาตรฐานอัตราส่วนนี้ ควรต่ำกว่า 35% และไม่ควรสูงเกิน 45%

3. อัตราส่วนวิเคราะห์การออมและการลงทุน ใช้เพื่อวิเคราะห์ถึงความมั่งคั่งและมั่นคงทางการเงินของบุคคล เพราะถ้ามีการออมและการลงทุนยิ่งมาก โอกาสสร้างรายได้จากทางอื่นๆ นอกจากการทำงานจะมีมากขึ้น ดังนั้นบุคคลนั้นจะมีโอกาส มีอิสรภาพทางการเงินได้มากขึ้น ตัวอย่างอัตราส่วนวิเคราะห์หนี้สินได้แก่

3.1. อัตราส่วนการออม (savings ratio) เท่ากับ เงินออมหารด้วยรายได้รวม
เขียนในรูปสมการ

$$\text{อัตราส่วนการออม} = \frac{\text{เงินออม}}{\text{รายได้รวม}} \quad (1.6)$$

อัตราส่วนนี้ทำให้ทราบถึงสัดส่วนของเงินออมที่บุคคลกันไว้จากรายได้รวมเพื่อการบริโภคหรือใช้จ่ายในอนาคต รวมทั้งเพื่อเป็นเงินทุนไว้ใช้ในยามเกษียณ ถ้ายิ่งอัตราส่วนนี้มีค่าสูง ก็ยิ่งแสดงถึงความมั่นคงทางการเงินของบุคคลมีสูงด้วย อัตราส่วนนี้ควรมีค่าสูงเกินกว่า 1 มากๆ เมื่อลูกค้ำมีอายุสูงขึ้น

3.2. อัตราส่วนการลงทุน (net investment assets to net worth ratio) เท่ากับ สินทรัพย์ที่ลงทุนรวมด้วยความมั่งคั่งสุทธิ

เขียนในรูปสมการ

$$\text{อัตราส่วนการลงทุน} = \frac{\text{สินทรัพย์ที่ลงทุนรวม}}{\text{ความมั่งคั่งสุทธิ}} \quad (1.7)$$

อัตราส่วนนี้ทำให้ทราบถึงสินทรัพย์ทางการเงินประเภทต่างๆ ที่บุคคลครอบครองไว้เพื่อการลงทุน เป็นการลงทุนเพื่อการเก็บออมไว้หรือการสร้างความมั่งคั่งให้ตนเองในอนาคตสิน โดยมีเป้าหมายเพื่อให้มีแหล่งที่มาของรายได้เพียงพอไว้ใช้จ่ายหลังเกษียณอายุ ยิ่งอัตราส่วนนี้มีค่ามาก โอกาสที่จะมีรายได้เพิ่มขึ้นเพื่อสร้างความมั่งคั่งให้เติบโตอย่างต่อเนื่องก็เพิ่มตามไปด้วย อย่างไรก็ตามต้องวิเคราะห์ด้วยว่า สินทรัพย์ที่ลงทุนนั้นมีผลตอบแทนและความเสี่ยงอย่างไร โดยทั่วไปหากบุคคลใด มีอัตราส่วนนี้มากกว่า 50% จะถือว่ามียุทธศาสตร์ทางการเงินที่มีความมั่นคง

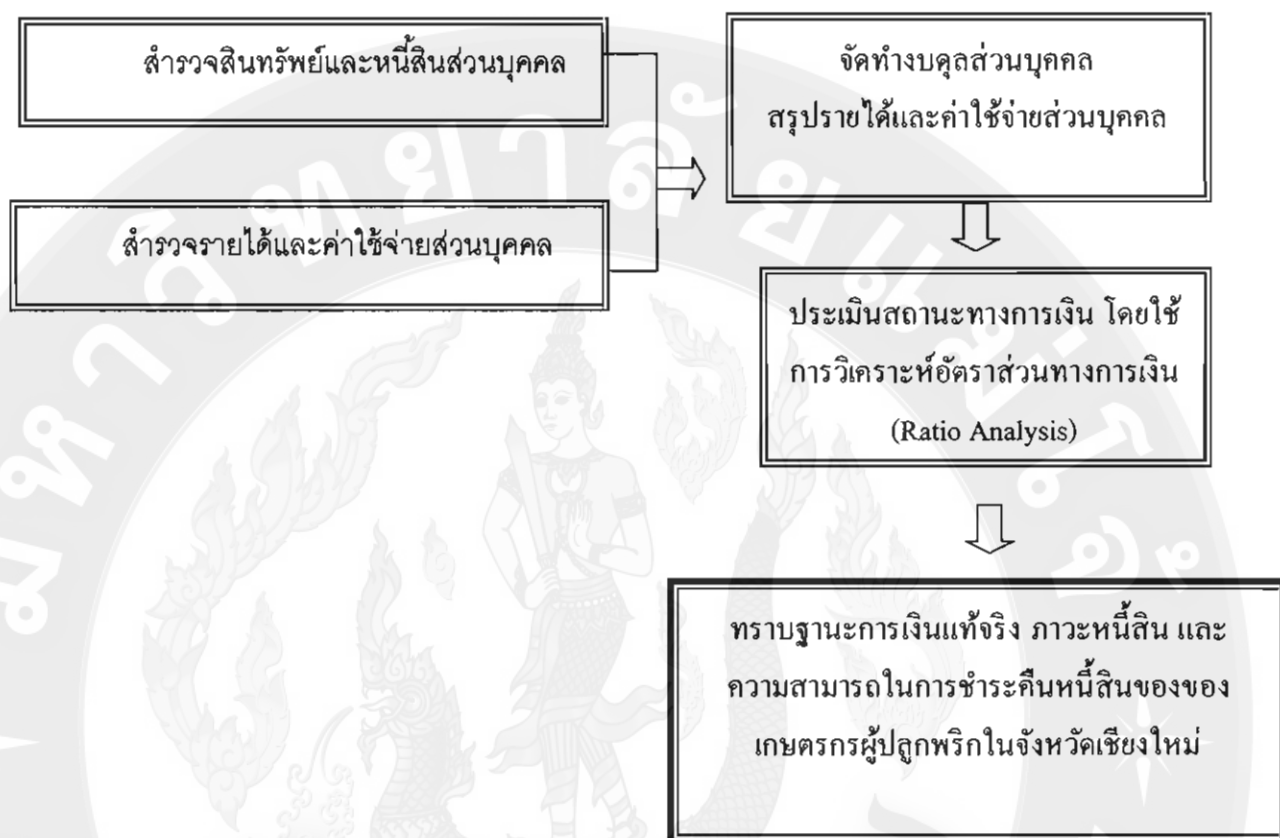
งานวิจัยและการศึกษาที่เกี่ยวข้อง

คารภา พลัง (2543) ศึกษาการวิเคราะห์หนี้สินเฉลี่ย รายเดือนต่อครัวเรือนในเขตภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย ปี 2537 ซึ่งประกอบด้วยหนี้สินที่ยังอยู่ หนี้สินที่ขังมาเพื่อใช้ในครัวเรือน หนี้สินที่ขังมาเพื่อใช้ในธุรกิจที่ไม่ใช่การเกษตร หนี้สินที่ขังมาเพื่อใช้ในธุรกิจที่การเกษตร โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยเพื่อสร้างสมการการประมาณจำนวนหนี้สิน พบว่าสมการที่เหมาะสมคือ สมการรูปแบบดับเบิ้ลลอก

ดำรง ขลิบเงิน (2549) การแก้ไขหนี้สินภาคประชาชนในระบบของธนาคารอาคารสงเคราะห์สาขาเชียงใหม่ เพื่อศึกษาความพึงพอใจของประชาชนในการแก้ไขปัญหาหนี้สินภาคประชาชนของภาครัฐ ผลการศึกษาพบว่าส่วนใหญ่มีความพึงพอใจด้านความสามารถในการให้รายละเอียดข้อมูล รองลงมาเป็นความพร้อมในการบริการของพนักงาน ความชัดเจนในการสื่อสาร คำแนะนำ มนุษยสัมพันธ์ ตามลำดับ

นิกร มาตุพรหม (2542) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการชำระคืนสินเชื่อการเกษตรของเกษตรกรรถูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาฝาง อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าเกษตรกรที่กู้เงินเพื่อใช้เป็นค่าใช้จ่ายในการเกษตร มีแนวโน้มที่จะชำระคืนเงินกู้ได้มากกว่าเกษตรกรรถูกค้าที่กู้เงินเพื่อใช้ในเงินกู้ประเภทอื่น และที่ไม่เกี่ยวข้องกับการเกษตร ส่วนเกษตรกรที่มีแหล่งเงินกู้จากแหล่งอื่นๆ มีความสามารถที่จะชำระคืนเงินกู้ได้มากกว่าเกษตรกรรายอื่นด้วย

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวความคิดในการวิจัย

การจัดทำสถานะทางการเงินส่วนบุคคลจะทำให้ทราบถึงฐานะการเงินแท้จริงของเกษตรกรผู้ปลูกพริก ชื่อนำสังเกตจากการวิเคราะห์ในแต่ละประเด็น จะมีคำตอบได้ 2 ลักษณะ คือ

1. หากผลการคำนวณพบว่าเกษตรกรมีความสามารถในการชำระคืนหนี้สินดีและมีความมั่งคั่งทางการเงินดี แสดงว่าอาชีพเกษตรกรและรับจ้างทั่วไปนั้นเพียงพอต่อการดำรงชีพ
2. หากการคำนวณพบว่าเกษตรกรมีสัดส่วนความเป็นหนี้สูงและมีความมั่งคั่งน้อย แสดงว่าอาชีพเกษตรกรและรับจ้างทั่วไปนั้นอาจไม่เพียงพอในการดำรงชีพ

บทที่ 3 วิธีการวิจัย

(RESEARCH METHODOLOGY)

การวิจัยเรื่อง ศึกษาสถานะทางการเงินส่วนบุคคล ของเกษตรกรผู้ปลูกพริกในตำบลป่าไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสำรวจภาคสนาม โดยกำหนดวิธีการวิจัยดังต่อไปนี้

1. สถานที่ดำเนินการวิจัย (Locale of the Research)
2. ประชากรและการสุ่มตัวอย่าง (The Population and Sampling Procedures)
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (Instrument of the Research)
4. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล (Data Collection Procedure)
5. การวิเคราะห์ข้อมูล (Analysis of Data)
6. วิธีการดำเนินงานวิจัย (Research Operation)

สถานที่ดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ศึกษาจากเกษตรกรผู้ปลูกพริกที่อาศัยอยู่ในตำบลป่าไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

ประชากรและการสุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัย ได้แก่ ประชากรในการวิจัย ได้แก่ เกษตรกรผู้ปลูกพริกในตำบลป่าไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 40 ราย (ข้อมูลจากเกษตรกรผู้ปลูกพริก จากสำนักงานเกษตรอำเภอสันทราย)

การสุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยจะคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยเป็นการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เป็นการเลือกกลุ่มที่ผู้วิจัยใช้เหตุผลในการเลือกเพื่อความเหมาะสมในการวิจัย โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างภายใต้เงื่อนไขที่เกษตรกรที่ปลูกพริกเป็นอาชีพหลัก เป็นจำนวน 10 ราย คิดเป็นร้อยละ 25 จากประชากรทั้งหมด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ แบบสอบถาม และแบบการสัมภาษณ์ใช้แนวคำถาม ที่เป็นคำถามปลายปิดและปลายเปิด ใช้สำหรับเป็นหัวข้อสนทนา เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลด้านสินทรัพย์ หนี้สิน รายได้และรายจ่ายของเกษตรกร

แบบสอบถามและแบบการสัมภาษณ์สร้างขึ้นตามแนวทางวัตถุประสงค์และขอบเขตการศึกษา โดยเนื้อหาในแบบสอบถามสำหรับเกษตรกรผู้ปลูกพริกในตำบลป่าไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อศึกษาข้อมูลทางการเงินส่วนบุคคล ผู้วิจัยได้แบ่งเนื้อหาแบบสอบถามออกเป็น 3 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

ส่วนที่ 2 ข้อมูลรายละเอียด สถานะทางการเงิน

ส่วนที่ 3 ข้อมูลการเป็นสมาชิกกับสถาบัน/หน่วยงานต่างๆ

สำหรับเนื้อหาภายในแบบสัมภาษณ์ประกอบด้วยข้อคำถามปลายปิดและปลายเปิด

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาจะใช้ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) และข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) โดยแบ่งได้ดังนี้

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นข้อมูลที่ได้จากก้านันประจำตำบลป่าไผ่เกี่ยวกับเกษตรกรที่ปลูกพริกและ จากการสำรวจกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับข้อมูลทางการเงินของกลุ่มตัวอย่าง โดยการใช้วิธีการออกแบบสอบถาม เพื่อเก็บข้อมูลทางการเงิน ซึ่งประกอบด้วย สินทรัพย์ประเภทต่างๆ เช่น สินทรัพย์สภาพคล่อง ทรัพย์สินแท้จริง และทรัพย์สินลงทุน เป็นต้น หนี้สินประเภทต่างๆ เช่น หนี้ค้ำชำระ การซื้อของผ่อนส่ง หนี้เงินกู้ยืมธนาคาร เป็นต้น รายได้และค่าใช้จ่ายประเภทต่างๆ ใช้วิธีการออกแบบสอบถามและสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อเก็บข้อมูลด้านการเงินในรายละเอียดจากกลุ่มตัวอย่าง

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานเกษตรอำเภอสันทราย และสำนักงานเกษตรจังหวัดเชียงใหม่ เป็นต้น

การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามดำเนินการเก็บข้อมูลในระหว่างเดือน มกราคม 2553

ถึงเดือน เมษายน 2553

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วยวิธีการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Method) และการวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Method)

1. วิเคราะห์เชิงพรรณนา จะใช้สำหรับศึกษาประเภทสินทรัพย์ต่างๆ ประเภทหนี้สินต่างๆ ประเภทรายได้และค่าใช้จ่ายต่างๆ การจัดทำบุคคลส่วนบุคคล การจัดทำบรายได้ค่าใช้จ่าย

2. วิธีการวิเคราะห์เชิงปริมาณ จะใช้สำหรับการวิเคราะห์บุคคลส่วนบุคคล การจัดทำบรายได้ค่าใช้จ่าย และการวิเคราะห์การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน การวิเคราะห์อัตราส่วนวิเคราะห์หนี้สิน และการวิเคราะห์อัตราส่วนวิเคราะห์การออมและการลงทุน

การวิเคราะห์ข้อมูลปฐมภูมิ หลังจากได้รับข้อมูลแบบสอบถามแล้ว จะนำข้อมูลที่ได้รับมา ตรวจสอบความสมบูรณ์ของคำตอบที่ได้รับและนำข้อมูลมาจัดหมวดหมู่และวิเคราะห์หาค่าสถิติด้วย ซึ่งการวิเคราะห์จะอาศัยหลักสถิติ ดังนี้

2.1 สถิติบรรยาย (descriptive statistics) ได้แก่ ความถี่ (frequency) ร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) เพื่ออธิบายถึงลักษณะทั่วไปของข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้และนำเสนอในรูปแบบของตาราง

2.2 การคำนวณน้ำหนักหนี้สินของเกษตรกร

การวิเคราะห์โดยนำข้อมูลทางการเงินประเภท สินทรัพย์ หนี้สิน รายได้และค่าใช้จ่ายของเกษตรกรมาใช้ โดยการจัดทำงบการเงินซึ่งได้แก่ งบดุลส่วนบุคคล งบรายได้ค่าใช้จ่าย และ การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินต่างๆ ซึ่งจะรวมถึงอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนหรืออัตราส่วนสภาพคล่อง (Current Ratio) อัตราส่วนสภาพคล่องพื้นฐาน (basic liquidity ratio) อัตราส่วนสินทรัพย์สภาพคล่องต่อความมั่งคั่งสุทธิ อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์ อัตราส่วนการชำระคืนหนี้สินจากรายได้ และอัตราส่วนวิเคราะห์การออมและการลงทุนเพื่อใช้ประเมินและฐานะทางการเงิน ความมั่งคั่ง และภาวะหนี้สินของเกษตรกรผู้ปลูกพริก จะใช้โปรแกรมสำเร็จรูป Microsoft Excel มาประมวลผล ผลที่ได้รับจากการประมวลผลจะนำมาวิเคราะห์และรายงานผลแบบเชิงพรรณนา (Descriptive Approach)

วิธีการดำเนินงานวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการเก็บข้อมูล จากก้านันประจำตำบลป่าไผ่เกี่ยวกับเกษตรกรที่ปลูกพริก จากเจ้าหน้าที่ของสำนักงานเกษตรอำเภอสันทราย และจากเกษตรกรผู้ปลูกพริกในตำบลป่าไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีขั้นตอนในการศึกษาวิจัยดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาวิจัยเชิงสำรวจ แบ่งขั้นตอนการศึกษาดังนี้

1.1 การสำรวจเชิงคุณภาพ และการตรวจเอกสาร ข้อมูล ต่างๆ โดยการติดต่อประสานงานและรวบรวมเอกสารต่างๆ เช่น แบบสำรวจข้อมูลการปลูกพืชของเกษตรกรจากสำนักงานเกษตรอำเภอสันทราย รวมทั้งรายงานการวิจัยต่างๆที่เกี่ยวข้อง

1.2 การสำรวจภาคสนาม โดยใช้การสังเกตเพื่อจัดแบ่งสินทรัพย์ประเภทต่างๆ หนี้สินประเภทต่างๆ รายได้ประเภทต่างๆ และค่าใช้จ่ายต่างๆ ของเกษตรกรผู้ปลูกพริก

ระยะที่ 2 การศึกษาวิจัยเชิงพรรณนา แบ่งขั้นตอนการศึกษาดังนี้

2.1. การสร้างแบบสอบถาม สำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อศึกษาประเภทสินทรัพย์ หนี้สิน รายได้ ค่าใช้จ่าย และแยกประเภทบัญชีต่างๆให้ตรงตามหมวด

2.2. การจัดทำงบการเงิน ซึ่งได้แก่ งบดุลส่วนบุคคล และงบรายได้ค่าใช้จ่าย

ระยะที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ แบ่งขั้นตอนการศึกษาดังนี้

3.1 การวิเคราะห์ประเมินผล สรุปผลเชิงคุณภาพและการวิเคราะห์สถิติ

3.2 การบรรยาย พร้อมแผนภาพ และตารางประกอบ เพื่อนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 4

ผลการวิจัย

(RESULTS)

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อศึกษาสถานะทางการเงินส่วนบุคคล และเพื่อวิเคราะห์หนี้สิน และความสามารถในการชำระหนี้สินของเกษตรกรผู้ปลูกพริกในตำบลป่าไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ การวิจัยนี้เก็บรวบรวมข้อมูลทางการเงินของเกษตรกรที่ปลูกพริกหยวกในตำบลป่าไผ่ ในจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นเกษตรกรที่เพาะปลูกเพื่อการจำหน่าย โดย การเลือกเกษตรกรผู้ปลูกพริกตัวอย่างใช้การเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) เลือกตัวอย่างจำนวน 10 ราย ในการเลือกกลุ่มตัวอย่างจะมีการสำรวจเบื้องต้นเกี่ยวกับความพร้อมในการให้ข้อมูลทางการเงินของเกษตรกรผู้ปลูกพริกแต่ละราย ในรายละเอียดของข้อมูลทางการเงินรวมถึงสินทรัพย์ หนี้สิน ณ สิ้นปี พ.ศ. 2552 และรายได้ และค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในรอบปี พ.ศ. 2552

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลใช้ แบบสอบถาม และแบบการสัมภาษณ์ใช้แนวคำถาม ที่เตรียมไว้ล่วงหน้า และมีการตั้งคำถามที่เป็นปลายปิดและปลายเปิด สำหรับเป็นหัวข้อสนทนาจะเริ่มด้วยการชวนคุย และเกี่ยวกับเรื่องทั่วไปทางด้านเกษตร ที่เกษตรกรผู้ปลูกพริกถนัด และทำการลงพื้นที่หลายครั้งต่อเพื่อเก็บข้อมูลจากเกษตรกรผู้ปลูกพริกแต่ละราย ทั้งนี้เพื่อให้เกษตรกรผู้ปลูกพริกเกิดความคุ้นเคยกับผู้สัมภาษณ์ก่อนเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลมีด้านสินทรัพย์ หนี้สิน รายได้และรายจ่ายของเกษตรกรผู้ปลูกพริกแต่ละราย การวิจัยครั้งนี้ได้ออกแบบการวิจัยเกี่ยวกับการมูลค่าที่ดินเป็นไปตามราคาตลาดที่เกษตรกรผู้ปลูกพริกแต่ละรายให้ข้อมูล และนำมาหาค่าเฉลี่ย ส่วนราคاب้านเป็นราคาที่เกษตรกรผู้ปลูกพริกให้ข้อมูลโดยใช้ราคามูลค่าปัจจุบัน ซึ่งเกษตรกรผู้ปลูกพริกบางรายใช้ราคาประเมินเป็นเกณฑ์จากการได้การขอกู้เงินจากสถาบันการเงินมาก่อน ส่วนอัตราดอกเบี้ยเงินฝากและเงินกู้ให้ใช้อัตราดอกเบี้ยขอมทรัพย์พิเศษ และอัตราเงินกู้ระยะสั้น (ครบกำหนด 1 ปี) เงินกู้ระยะปานกลาง (ครบกำหนด 2-10 ปี) ของสหกรณ์การเกษตรสันทราย พิเศษ ดังตารางที่ 1

ผลการวิจัยแบ่งเป็น 4 ส่วนคือ

1. ข้อมูลส่วนบุคคล (Personal Data)
2. จัดทำงบดุลส่วนบุคคล (Personal Balance Sheet)
3. จัดทำสรุปรายได้และค่าใช้จ่ายส่วนบุคคล (Personal Income and Expenditures Statement)
4. ทำการประเมินสถานะทางการเงิน โดยการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน (Ratio Analysis)

1. ข้อมูลส่วนบุคคล (Personal Data)

จากการสำรวจ (ตารางที่ 2) พบว่า เกษตรกรผู้ปลูกพริกมีอายุอยู่ระหว่าง 47 ถึง 64 ปี และมีสถานภาพสมรสและมีบุตร และทุกคนมีอาชีพ เกษตรกรผู้ปลูกพริก และรับจ้างทั่วไป ขณะที่ เกษตรกรผู้ปลูกพริกทำการเพาะปลูกพริกไม่ต้องดูแลรดน้ำทุกวัน เนื่องจากมีน้ำจากการชลประทานเข้าถึง ดังนั้นจึงมีบางวันว่าง สามารถไปรับจ้างเกษตรกรผู้ปลูกพริกคนอื่นในการเตรียมแปลง ปลูกต้นกล้า หรือเก็บผลผลิตได้ ดังนั้นเกษตรกรผู้ปลูกพริกส่วนใหญ่จึงมีรายได้จากการรับจ้างทั่วไปอีกทางหนึ่ง เกษตรกรผู้ปลูกพริกส่วนใหญ่มีที่ดินเพาะปลูกเป็นของตนเอง แต่ก็ยังเช่าที่ดินเพิ่มเติมเพื่อทำการเพาะปลูกอีกสำหรับ 2 รายที่ไม่มีที่ดินเป็นของตนเอง ก็ใช้ที่ดินของพ่อแม่ ญาติพี่น้องตนเองเพาะปลูกอยู่ และทำการเช่าที่ดินเพิ่มเพื่อทำการเพาะปลูกเช่นเดียวกัน นอกจากนี้เกษตรกรผู้ปลูกพริกทุกรายมีบ้านพักอาศัยเอง ไม่ได้เช่าที่อาศัยและปลูกบ้านบนที่ดินของตนเอง เกษตรกรผู้ปลูกพริกทุกรายอ่านออกเขียนได้เนื่องจากได้รับการศึกษาอย่างน้อยระดับประถมศึกษาปีที่ 4 และเกษตรกรผู้ปลูกพริกทุกรายมีบุตรอย่างน้อย 2 คน ส่วนใหญ่บุตรอาศัยอยู่ด้วย และทำงานแล้ว มีเกษตรกรผู้ปลูกพริกเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่บุตรยังศึกษาอยู่ แต่จากการสอบถามพบว่า บุตรที่ยังศึกษาอยู่ได้ทำการขอกู้เงินกับ กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) ซึ่งจะมีผลทำให้เมื่อศึกษาจบต้องไปผู้กู้ยืมมีภาระผูกพันต้องชดใช้หนี้เพื่อการศึกษา สำหรับบุตรที่ยังไม่มีรายได้นี้เกษตรกรผู้ปลูกพริกจึงมีภาระค่าใช้จ่ายต้องเลี้ยงดู

2. จัดทำงบดุลส่วนบุคคล (Personal Balance Sheet)

การจัดทำงบดุลส่วนบุคคล แสดงในตารางที่ 3 ประกอบด้วยส่วนสำคัญ 3 ส่วน คือ รายการสินทรัพย์, รายการภาระหนี้สินต่าง ๆ และ มูลค่าสุทธิ (ส่วนต่างระหว่างทรัพย์สินและหนี้สิน)

สินทรัพย์ ในการศึกษาครั้งนี้ให้ใช้มูลค่าปัจจุบัน หรือมูลค่าที่คาดว่าจะขายได้ในวันนี้ ซึ่งประกอบไปด้วย

สินทรัพย์สภาพคล่อง ในตารางที่ 3 ได้แก่ เงินสด และเงินฝากธนาคารหรือสหกรณ์ ในส่วนเงินสดนั้นเป็นเงินที่เกษตรกรผู้ปลูกพริกถือไว้เพื่อดำรงสภาพคล่อง ใช้ในการดำรงชีวิตประจำวัน เช่นค่าอาหาร ค่าเดินทาง ค่าน้ำ ค่าไฟ เป็นต้น ส่วนเงินที่เกินความจำเป็นในแต่ละเดือนเกษตรกรผู้ปลูกพริกจะนำไปฝากธนาคารหรือ สหกรณ์การเกษตรอำเภอสันทราย เมื่อมีความจำเป็นก็จะไปถอนเงินมาใช้ จาก ตารางที่ 2 จะพบว่าเกษตรกรผู้ปลูกพริกไม่นิยมถือเงินสดไว้เกิน 10,000 บาท สำหรับเงินฝากธนาคารพบว่าเกษตรกรผู้ปลูกพริกมีเงินฝากไม่มากเช่นกัน บางรายมีเพียง 5,000 บาท ในขณะที่บางรายก็มีจำนวนหลายหมื่นบาท แต่ทั้งนี้ไม่เกิน 50,000 บาท เนื่องจากเมื่อขายผลผลิตได้เกษตรกรผู้ปลูกพริกบางรายต้องชดใช้ภาระหนี้สินให้กับนายทุนที่นำวัสดุทางการเกษตรมาให้ใช้ก่อน เช่น เมล็ดพันธุ์ ซึ่งมีราคาก่อนข้างแพง 1 กระป๋องราคาประมาณ 1,100 บาท มีเมล็ดพริกประมาณ 7,000 เมล็ด เกษตรกรผู้ปลูกพริกทุกรายใช้เมล็ดพันธุ์ตราสารแดง เนื่องจากให้เหตุผลว่าทำให้ได้พริกมีคุณภาพดี และเป็นที่ต้องการของตลาด ราคาก่อนข้างดี พลาสติกคลุมดินก็มีราคาแพงเช่นกัน ราคาม้วนละประมาณ 1,500 บาท

นอกจากนี้ระหว่างการผลิตพริก เกษตรกรผู้ปลูกพริกบางรายก็ใช้ปุ๋ย ใช้ยาฆ่าแมลง ของนายทุน ซึ่งรวมๆ แล้วบางรายมีหนี้กับนายทุนประมาณ 50,000 บาท ดังนั้นเมื่อขายผลผลิตได้นายทุนจะหักเงินค่าของที่ เกษตรกรผู้ปลูกพริกเอาไปใช้ก่อน ทำให้เหลือเงินจากการขายพริกไม่มากนัก

สิทธิประโยชน์สำหรับลงทุน ในตารางที่ 3 ได้แก่ หุ้น มูลค่าเงินสดกรรมธรรม์ประกันชีวิต และ สลาก ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เกษตรกรผู้ปลูกพริกทุกรายเป็นสมาชิก สหกรณ์การเกษตรสันทราย จึงมีการลงทุนในลักษณะเป็นหุ้นของสหกรณ์ และในระหว่างปีมีการลงทุน ในหุ้นเพิ่มเติมด้วย เกษตรกรผู้ปลูกพริกบางรายเมื่อได้รับเงินปันผล นิยมที่จะนำเงินนั้นไปซื้อหุ้นเพิ่ม ทั้งนี้ ในแต่ละปีเกษตรกรผู้ปลูกพริกจะได้รับเงินปันผลจากหุ้น ในปี 2552 เกษตรกรผู้ปลูกพริกได้รับ เงินปันผลประมาณ ร้อยละ 5 จากจำนวนเงินที่ลงทุนในหุ้นสหกรณ์การเกษตรสันทราย เกษตรกรผู้ปลูก พริกจากตารางที่ 3 พบว่าบางรายมีเงินลงทุนในหุ้นมากกว่า 100,000 บาทเนื่องจากเกษตรกรผู้ปลูกพริก เป็นสมาชิกกับสหกรณ์การเกษตรสันทรายเป็นเวลานาน ส่วนบางรายมีการลาออกจากสหกรณ์ และมา สมักรใหม่จึงทำให้มีมูลค่าหุ้นไม่มากนัก นอกจากนี้สำหรับรายที่ต้องการกู้เงินสหกรณ์ ในปีที่ผ่านมา พบว่าเกษตรกรผู้ปลูกพริกถูกหักเงินที่ต้องการกู้ไว้จำนวนหนึ่งและนำเงินนั้นไปเปลี่ยนเป็นหุ้นให้กับ เกษตรกรผู้ปลูกพริก เสมือนเป็นการบังคับให้ซื้อหุ้นเพิ่มเติมเมื่อต้องการกู้เงิน นอกจากนี้ เกษตรกรผู้ปลูก พริกบางรายมีการลงทุนในสลากของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร บางรายมีการซื้อกรรม ธรรม์ประกันชีวิต แต่มีมูลค่าการลงทุนไม่มากนักเมื่อเทียบกับการลงทุนในหุ้นสหกรณ์ นอกจากนี้บาง รายลงทุนในสลากของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร มีมูลค่าการลงทุนไม่มากนัก เช่นกัน

ตารางที่ 1 อัตราดอกเบี้ยของสหกรณ์การเกษตรต้นทราย

ประเภทเงินกู้	อัตราดอกเบี้ย
เงินกู้ระยะสั้น (ครบกำหนด 1 ปี)	9 บาท/ปี
เงินกู้ระยะปานกลาง (ครบกำหนด 2-10 ปี)	10 บาท/ปี
ประเภทเงินฝาก	อัตราดอกเบี้ย
เงินฝากออมทรัพย์	2 บาท/ปี
เงินฝากออมทรัพย์พิเศษ	3 บาท/ปี

ที่มา <http://www.coopthai.com/sunsai/business.html> ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2552

ตารางที่ 3 งบดุลส่วนบุคคล

เกษตรกรผู้ปลูกพริก	รายที่ 1	รายที่ 2	รายที่ 3	รายที่ 4	รายที่ 5	รายที่ 6	รายที่ 7	รายที่ 8	รายที่ 9	รายที่ 10
งบดุลส่วนบุคคล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2552										
หน่วย : บาท										
สินทรัพย์ (มูลค่าปัจจุบัน หรือมูลค่าที่คาดว่าจะขายได้ในวันนี้)										
สินทรัพย์สภาพคล่อง										
เงินสด	5,000	4,000	6,000	7,500	6,500	6,000	7,000	10,000	4,200	7,700
เงินฝากธนาคาร/สหกรณ์	5,000	11,000	5,000	22,500	33,500	14,000	23,000	20,000	5,800	4,500
อื่นๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
รวมสินทรัพย์สภาพคล่อง	10,000	15,000	11,000	30,000	40,000	20,000	30,000	30,000	10,000	12,200
สินทรัพย์สำหรับลงทุน										
หุ้น	10,000	20,000	10,000	70,000	150,000	30,000	50,000	25,000	25,000	30,000
กองทุนรวม/สำรองเลี้ยงชีพ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
มูลค่ากรมธรรม์ประกันชีวิต	-	2,000	-	-	-	-	-	-	-	-
สลาก ธกส	-	-	1,000	-	100,000	-	-	-	-	-
รวมสินทรัพย์สำหรับลงทุน	10,000	22,000	11,000	70,000	250,000	30,000	50,000	25,000	25,000	30,000

ตารางที่ 3 งบดุลส่วนบุคคล (ต่อ)

เกษตรกรผู้ปลูกพริก	รายที่ 1	รายที่ 2	รายที่ 3	รายที่ 4	รายที่ 5	รายที่ 6	รายที่ 7	รายที่ 8	รายที่ 9	รายที่ 10
สินทรัพย์แท้จริงและสินทรัพย์ใช้ส่วนตัว										
ที่ดินเพื่อเพาะปลูก	2,000,000	2,000,000	2,000,000	800,000	2,000,000	80,000	1,600,000	-	-	2,800,000
ที่ดินเพื่ออยู่อาศัย	200,000	250,000	920,000	200,000	476,000	160,000	800,000	2,100,000	148,000	300,000
บ้าน	300,000	300,000	800,000	200,000	300,000	250,000	200,000	400,000	250,000	350,000
รถยนต์	200,000	150,000	150,000	-	200,000	-	-	250,000	-	-
รถจักรยานยนต์	30,000	15,000	40,000	30,000	20,000	20,000	60,000	2,000	30,000	60,000
เครื่องประดับ	-	-	36,000	-	-	-	36,000	-	-	-
เครื่องใช้ไฟฟ้า	4,000	4,000	4,000	4,000	7,500	4,000	4,000	4,000	4,000	4,000
สินทรัพย์อื่นๆ										
อุปกรณ์ทางการเกษตร	45,400	24,900	11,500	7,900	25,900	25,900	12,000	11,950	109,000	9,950
สินทรัพย์รวม	2,799,400	2,780,900	3,983,500	1,341,900	3,319,400	1,309,900	2,792,000	2,840,950	576,000	3,566,150
หนี้สิน (ยอดคงค้างในปัจจุบัน)										
หนี้สินระยะสั้น										
เงินกู้กองทุนเงินล้าน	6,000	-	6,000	20,000	-	10,000	-	6,000	6,000	-
หนี้จากการกู้กองทุนหมู่บ้าน	6,000	6,000	6,000	20,000	-	6,000	-	10,000	-	6,000
เงินกู้อื่นๆ	-	40,000	-	45,000	-	-	-	-	-	-
รวมหนี้สินระยะสั้น	12,000	46,000	12,000	85,000	-	16,000	-	16,000	6,000	6,000

ตารางที่ 3 งบดุลส่วนบุคคล (ต่อ)

เกษตรกรผู้ปลูกพริก	รายที่ 1	รายที่ 2	รายที่ 3	รายที่ 4	รายที่ 5	รายที่ 6	รายที่ 7	รายที่ 8	รายที่ 9	รายที่ 10
หนี้สินระยะยาว										
หนี้ค้ำชำระกู้ซื้อบ้าน/ที่ดิน	100,000	140,000	800,000	200,000	-	200,000	-	50,000	200,000	100,000
หนี้ค้ำชำระกู้ซื้อรถ	125,000	-	-	20,000	150,000	-	-	-	-	-
หนี้สินระยะยาวอื่นๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
รวมหนี้สินระยะสั้นยาว	225,000	140,000	800,000	220,000	150,000	200,000	-	50,000	200,000	100,000
ความมั่งคั่งสุทธิ (Net Worth)										
สินทรัพย์รวม	2,799,400	2,780,900	3,983,500	1,341,900	3,319,400	1,309,900	2,792,000	2,840,950	576,000	66,150
หักหนี้สินรวม	237,000	186,000	812,000	305,000	150,000	216,000	-	66,000	206,000	106,000
ความมั่งคั่งสุทธิ	2,562,400	2,594,900	3,171,500	1,036,900	3,169,400	1,093,900	2,792,000	2,774,950	370,000	3,460,150

สินทรัพย์แท้จริงสินและสินทรัพย์ใช้ส่วนตัว ในตารางที่ 3 ได้แก่ ที่ดินเพื่อเพาะปลูก ที่ดินบ้าน รถยนต์ รถจักรยานยนต์ เครื่องประดับ และเครื่องใช้ไฟฟ้า พบว่าเกษตรกรผู้ปลูกพริก 8 รายจาก 10 รายมีที่ดินเป็นของตนเองเพื่อใช้ในการเพาะปลูก ส่วนอีก 2 รายไม่มีที่ดินเพื่อเพาะปลูกเป็นของตนเองก็อาศัยการใช้ที่ดินของบิดามารดา ญาติพี่น้อง อย่างไรก็ตามก็เกือบทุกรายเช่าที่ดินเพื่อเพาะปลูก ถึงแม้บางรายจะมีที่ดินเป็นของตนเองแล้วก็ตาม ข้อมูลบอกกล่าวของเกษตรกรผู้ปลูกพริกส่วนใหญ่ เกี่ยวกับราคาซื้อขายของที่ดินเพื่อเพาะปลูกของเกษตรกรผู้ปลูกพริกในตำบลป่าไผ่นี้ประมาณตารางวาละ 1000 บาท เนื่องจากอยู่ไม่ไกลนักจากถนนสายทรายสาเก และแปลงเพาะปลูกนี้มีน้ำจากการชลประทานของรัฐเข้าถึงทุกแปลง ไกลถนนตัดผ่าน ที่ดินเพื่อการเพาะปลูกส่วนใหญ่เกษตรกรผู้ปลูกพริกได้รับมรดกมาจากบรรพบุรุษ แต่บางรายก็มีการซื้อเพิ่มเติมทำให้มีหนี้สินผูกพัน สำหรับที่ดินเพื่อปลูกสร้างบ้านเกษตรกรผู้ปลูกพริกทุกรายมีที่ดินเป็นของตนเอง จากการสำรวจพบว่าบ้านของเกษตรกรผู้ปลูกพริกทุกรายมีการคมนาคมสะดวก สามารถขับรถยนต์เข้าถึงพื้นที่ ข้อมูลบอกกล่าวของเกษตรกรผู้ปลูกพริกส่วนใหญ่ เกี่ยวกับราคาซื้อขายของที่ดินเพื่ออยู่อาศัยของเกษตรกรผู้ปลูกพริกในตำบลป่าไผ่นี้ประมาณตารางวาละ 2,000 บาท และเกษตรกรผู้ปลูกพริกมักตั้งบ้านเรือนอยู่ใกล้กัน บ้านส่วนใหญ่ไม่มีรั้วบ้าน และอยู่กันในกลุ่มเครือญาติ และรายที่ 8 นอกจากจะมีที่ดินเพื่อการเพาะปลูกและที่ดินเพื่อสร้างบ้านแล้ว ยังมีที่ดินอีก 200 ตารางวาใกล้มหาวิทยาลัยแม่โจ้ การคมนาคมสะดวก ทำให้มีราคาสูง สำหรับบ้านพักเกษตรกรผู้ปลูกพริกนิยมปลูกเป็นบ้านชั้นเดียว บางหลังยกพื้นสูงมีลานใต้ถุนบ้าน เกษตรกรผู้ปลูกพริกทุกรายมีรถจักรยานยนต์ อย่างน้อย 2 คัน บางรายยังผ่อนชำระรถจักรยานยนต์เป็นรายงวดอยู่ และมีบางรายที่มีรถยนต์เป็นของตนเอง แต่ส่วนใหญ่เป็นรถมือสองราคาไม่แพงมากนัก ในส่วนเครื่องประดับที่มีมูลค่าที่เกษตรกรผู้ปลูกพริกนิยมได้แก่ ทองคำ พบว่าจำนวน 2 รายจาก 10 รายมีทองคำครอบครองและสวมใส่ไว้ที่ลำคอ นอกจากนี้เครื่องใช้ไฟฟ้าภายในบ้านเช่น โทรทัศน์ และตู้เย็น เป็นต้น เครื่องใช้ไฟฟ้าส่วนใหญ่ ใช้มาเป็นเวลาหลายปีแล้ว มูลค่าโดยรวมอยู่ที่ประมาณ 4,000 บาท

สินทรัพย์อื่นๆ ในตารางที่ 3 ได้แก่ อุปกรณ์ทางการเกษตร เช่น เครื่องพ่นยา พ่นปุ๋ย เครื่องสูบน้ำ ถังน้ำผสมละลายปุ๋ย และรถไถเดินตาม และรถไถกลบพื้นที่ เป็นต้น เกษตรกรผู้ปลูกพริกที่มีรถไถสามารถรับไถกลบตามแปลงพริกทั่วไปได้ ราคาเฉลี่ยอยู่ที่ไร่ละประมาณ 700 บาท

สินทรัพย์รวม ในตารางที่ 3 จากการสำรวจเกษตรกรผู้ปลูกพริกทั้ง 10 รายพบว่ามีเกษตรกรผู้ปลูกพริกเพียง 1 รายที่มีมูลค่าสินทรัพย์รวม น้อยกว่า 1 ล้านบาท มีเกษตรกรผู้ปลูกพริกจำนวน 2 รายมีสินทรัพย์รวม อยู่ระหว่าง 1 ล้านบาทขึ้นไปถึง 2 ล้านบาท มีเกษตรกรผู้ปลูกพริกจำนวน 4 รายมีสินทรัพย์รวม อยู่ระหว่าง 2 ล้านบาทขึ้นไปถึง 3 ล้านบาท และมีเกษตรกรผู้ปลูกพริกจำนวน 3 รายมีสินทรัพย์รวม มากกว่า 3 ล้านบาท ทั้งนี้ราคาสินทรัพย์รวมที่มีมูลค่าสูงเนื่องจากในปัจจุบันที่ดินมีราคาแพงและเกษตรกรผู้ปลูกพริกถือครองจำนวนหลายไร่

หนี้สิน ในการศึกษาครั้งนี้ให้ใช้ยอดหนี้สินคงค้างในปัจจุบัน ประกอบด้วย หนี้สินระยะสั้น และ หนี้สินระยะยาว

หนี้สินระยะสั้น ในตารางที่ 3 ได้แก่ เงินกู้กองทุนเงินล้าน เงินกู้กองทุนหมู่บ้าน และเงินกู้ยืมอื่นๆ เงินกู้กองทุนเงินล้าน เป็นการสนับสนุนของรัฐบาล ดอกเบี้ยคิดที่ร้อยละ .50 ต่อเดือน หรือ 6% ต่อปี และกำหนดให้เกษตรกรผู้ปลูกพริกใช้หนี้คืนเมื่อครบ 1 ปี พบว่ามีเกษตรกรผู้ปลูกพริกจำนวน 6 รายจาก 10 รายมีภาระหนี้กองทุนเงินล้าน อย่างไรก็ตามเงินสนับสนุนนี้มีจำนวนจำกัด เกษตรกรผู้ปลูกพริกส่วนใหญ่จึงได้รับเพียงคนละ 6,000 บาท สำหรับเงินกู้กองทุนหมู่บ้าน เงินกู้กองทุนหมู่บ้านซึ่งเป็นการสนับสนุนของรัฐบาลเช่นกันมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกษตรกรกู้ซื้อปุ๋ย เพื่อใช้ในการเกษตรโดยให้ผ่อนส่งเป็นรายเดือนได้ ถ้ากู้ 10,000 บาท ให้ส่งเดือนละ 900 บาท และกำหนดให้เกษตรกรผู้ปลูกพริกใช้หนี้คืนเมื่อครบ 1 ปี เมื่อครบแล้วจึงให้กู้ใหม่ได้ ถ้ารัฐบาลมีนโยบายให้ดำเนินการต่อ จากการศึกษาพบว่ามีเกษตรกรผู้ปลูกพริกจำนวน 7 รายจาก 10 รายมีภาระหนี้เงินกู้กองทุนหมู่บ้าน เงินสนับสนุนกองทุนนี้มีจำกัดเช่นกันทำให้เกษตรกรผู้ปลูกพริกแต่ละรายกู้เงินกองทุนหมู่บ้านไม่มากนักเช่นกัน เงินกู้อื่นๆ เป็นเงินกู้ที่พ่อค้าคนกลางให้เกษตรกรผู้ปลูกพริกนำวัสดุทางการเกษตรต่างๆ ไปใช้ก่อนแล้วจึงเรียกเก็บเงินคืนพร้อมดอกเบี้ยเมื่อเกษตรกรผู้ปลูกพริกขายผลผลิตได้ ซึ่งจะไม่เกิน 1 รอบการปลูกหรือประมาณ 4 เดือน

หนี้สินระยะยาว ในตารางที่ 3 ได้แก่ หนี้ค้างชำระกู้ซื้อบ้านและหรือที่ดิน หนี้ค้างชำระกู้ซื้อรถ และหนี้สินระยะยาวอื่นๆ ถึงแม้ว่าเกษตรกรผู้ปลูกพริกทุกรายมีบ้านพักอาศัยเป็นของตนเอง แต่บางรายยังมีภาระผูกพันในการกู้ยืมจากสถาบันการเงินเพื่อใช้ในการก่อสร้างบ้านหรือซื้อที่ดินเพื่อปลูกบ้าน อย่างไรก็ตามในบางครั้งเกษตรกรผู้ปลูกพริกมีความจำเป็นในการเงินเพื่อลงทุนหรือทำอย่างอื่นก็เอาบ้านและที่ดินซึ่งเป็นอสังหาริมทรัพย์ที่สถาบันการเงินนิยมใช้เป็นหลักทรัพย์ค้ำประกัน ทำให้เกษตรกรผู้ปลูกพริกเกือบทุกรายที่มีภาระหนี้สินจะมีภาระหนี้เป็นประเภทค้างชำระกู้ซื้อบ้านและหรือที่ดิน เกษตรกรผู้ปลูกพริกส่วนใหญ่ได้ทำการกู้ยืมต่อเนื่องมาหลายปีแล้วและมีการผ่อนชำระเงินคืนเป็นประจำทุกปีจึงมีจำนวนเงินกู้ค้างชำระกู้ซื้อบ้านและหรือที่ดินไม่สูงมากนัก ส่วนใหญ่กู้ยืมไม่เกิน 200,000 บาท จะมีอยู่รายเดียวที่มีมูลค่าค้างชำระกู้ซื้อบ้านและหรือที่ดินสูงถึง 800,000 บาท สำหรับการซื้อรถยนต์พบว่าเกษตรกรผู้ปลูกพริกทุกรายใช้รถกระบะและนิยมที่จะซื้อรถมือสองซึ่งมีราคาถูกลง หนี้ค้างชำระกู้ซื้อรถก็ไม่มากนัก โดยส่วนใหญ่สถาบันการเงินให้กู้ไม่เกิน 4 ปี และรถเป็นสังหาริมทรัพย์ ดังนั้นถ้าเกษตรกรผู้ปลูกพริกไม่ผ่อนส่งก็จะทำการยึดทรัพย์ได้ง่าย ส่วนหนี้ระยะยาวอื่นๆ จากการสำรวจยังไม่พบว่าเกษตรกรผู้ปลูกพริกมีภาระผูกพันหนี้ระยะยาวอื่นๆ

ความมั่งคั่งสุทธิ (Net Worth) คือสินทรัพย์ส่วนที่เหลือจากการชำระหนี้สินทั้งหมดแล้ว ซึ่งส่วนที่เหลือนี้คือสิ่งที่แสดงถึงความมั่งคั่งสุทธิของบุคคลนั้นด้วย การคำนวณหาความมั่งคั่งสุทธิ โดยสมการดังนี้

$$\text{สินทรัพย์} - \text{หนี้สิน} = \text{ความมั่งคั่ง}$$

จากตารางที่ 3 พบว่า ณ สิ้นปี พ.ศ. 2552 ถึงแม้เกษตรกรผู้ปลูกพริกเกือบทุกรายมีภาระหนี้สิน แต่เมื่อคำนวณหาความมั่งคั่งพบว่าเกษตรกรผู้ปลูกพริกทุกรายมีความมั่งคั่งเป็นบวก นั่นหมายถึงเกษตรกรผู้ปลูกพริกยังมีทรัพย์สินที่บุคคลเป็นเจ้าของแท้จริงอยู่ และมีเกษตรกรผู้ปลูกพริกจำนวน 7 ราย จาก 10 รายที่ทำการศึกษามีความมั่งคั่งน้อยกว่า 2 ล้านบาท

3. จัดทำสรุปรายได้และค่าใช้จ่ายส่วนบุคคล

การจัดทำสรุปรายได้และค่าใช้จ่ายส่วนบุคคล ในการศึกษาครั้งนี้ (ตารางที่ 4) ได้แบ่งเป็นการเก็บข้อมูลเป็น 2 ส่วนหลักคือ รายได้ และค่าใช้จ่ายที่เกิดในรอบปี พ.ศ. 2552 โดยการเก็บข้อมูลในรอบปีที่เกษตรกรผู้ปลูกพริกมีการรับเงินสดจริงหรือจ่ายเงินสดออกไปจริง การบันทึกรายได้และค่าใช้จ่ายของบุคคลจะบันทึกโดยใช้เกณฑ์เงินสด (Cash Basis)

รายได้ (Income) ในตารางที่ 4 ได้แก่ เงินเดือน ค่าจ้าง ดอกเบี้ยรับจากเงินฝาก เงินปันผล และรายได้จากการเกษตร เป็นต้น เนื่องจากเกษตรกรผู้ปลูกพริกส่วนใหญ่มีอาชีพการเกษตรและรับจ้างทั่วไป ซึ่งทำในช่วงระยะเวลาตอนเช้า แต่มีเกษตรกรผู้ปลูกพริก 1 รายทำงานรับเงินเดือน โดยทำงานเป็นยามรักษาการให้หมู่บ้านจัดสรร และจะทำงานประจำช่วงเวลากลางคืน ส่วนรายอื่น ๆ มีรายได้จากการรับจ้างทั่วไป จากการศึกษา พบว่ารายได้หลักของเกษตรกรผู้ปลูกพริกทุกรายคือ รายได้จากการเกษตร เป็นการขายผลผลิตทางการเกษตรที่สำคัญคือ พริก และข้าว บางรายเลี้ยงปลาด้วย ในระยะเวลา 1 ปี เกษตรกรผู้ปลูกพริกจะทำการปลูกพริก 1 ถึง 2 รอบ สลับกับการปลูกข้าว ทั้งนี้เพื่อเป็นการปรับสภาพดินให้เหมาะสมกับการเพาะปลูกด้วย นอกจากนี้เกษตรกรผู้ปลูกพริกยังมีรายได้จากดอกเบี้ยเงินฝากและเงินปันผลจากการลงทุนในหุ้นสหกรณ์การเกษตรสันทราย

ค่าใช้จ่าย (Expenditure) ในตารางที่ 4 ได้แก่ ค่าใช้จ่ายเพื่อการออมและการลงทุน ค่าใช้จ่ายคงที่ ค่าใช้จ่ายผันแปร และค่าใช้จ่ายอื่นๆ เป็นต้น ในแต่ละปีเกษตรกรผู้ปลูกพริกบางรายไม่มีการออมเลย แต่เกษตรกรผู้ปลูกพริกทุกรายมีการลงทุนในหุ้นสหกรณ์การเกษตรสันทราย ในบางครั้งเงินที่ได้จากการปันผลจากการลงทุนในหุ้นนั้นเกษตรกรผู้ปลูกพริกไม่รับเป็นตัวเงินกลับมาแต่นำฝากไว้หรือซื้อหุ้นเพิ่มเติม ส่วนการที่เกษตรกรผู้ปลูกพริกบางรายมีการกู้เพิ่มเติมนั้น สหกรณ์การเกษตรสันทรายจะให้หักเงินจำนวนหนึ่งไว้เพื่อซื้อหุ้นเพิ่มเติม ค่าใช้จ่ายคงที่ ต้องจ่ายเท่ากันทุกงวดจำนวนแน่นอนในแต่ละปี เช่น ค่าผ่อนบ้าน ค่าผ่อนรถ ค่าผ่อนเงินกู้อื่นๆ เช่นค่าผ่อนเงินกู้กองทุนเงินล้านซึ่งต้องจ่ายดอกเบี้ยร้อยละ 50 สตางค์ ต่อเดือนและต้องคืนเงินต้นสิ้นปีและกู้ใหม่ต่อเนื่องไป ค่าผ่อนเงินกู้กองทุนหมู่บ้าน ถ้ากู้ 10,000 บาทให้ผ่อนเดือนละ 900 บาท นอกจากนี้เกษตรกรผู้ปลูกพริกยังเป็นสมาชิก สมาคมอาชีพนงคองสงเคราะห์ยังมีเงินที่ต้องจ่ายประจำเป็นค่าสมาชิกสงเคราะห์ จากการศึกษพบว่าเกษตรกรผู้ปลูกพริก รายที่ 7 ไม่มีภาระหนี้สินดังนั้นจึงมีรายจ่ายประจำน้อยมากที่สุดที่ 1,200 บาทต่อปี ส่วนเกษตรกรรายที่ 4 มี ค่าผ่อนบ้านและหรือที่ดิน ค่าผ่อนรถยนต์ ค่าผ่อนเงินกู้อื่นๆ ทำให้มีรายจ่าย

ประจํามากที่สุดที่ 155,500 บาท สำหรับค่าใช้จ่ายผันแปร ที่เกษตรกรผู้ปลูกพริกจ่ายไม่คงที่แน่นอน ผันแปรไปตามเหตุการณ์ความจําเป็น ได้แก่ ค่าอาหารและวัสดุประกอบอาหาร ค่าวัสดุและอุปกรณ์เครื่องใช้ในบ้าน ค่าใช้จ่ายสาธารณูปโภค (ไฟฟ้า / ประปา / โทรศัพท์) ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง (ค่าน้ำมัน ฯลฯ) ค่าใช้จ่ายสันตนาการ (สังสรรค์/ ดูหนัง/ ฟังเพลง/ ท่องเที่ยว ฯลฯ) ค่าเสื้อผ้า/ เครื่องสำอาง / เครื่องประดับ ค่ารักษาพยาบาล ค่าเลี้ยงดูสมาชิกในครอบครัวที่ไม่ประกอบรายได้ จากการศึกษาตารางที่ 4 พบว่าเกษตรกรผู้ปลูกพริก รายที่ 2 มีค่าใช้จ่ายผันแปรน้อยที่สุดคือ 43,820 บาท ในขณะที่ รายที่ 8 มีค่าใช้จ่ายผันแปรมากที่สุดคือ 117,200 บาท ทั้งนี้เนื่องจากเกษตรกรผู้ปลูกพริก รายที่ 8 มีค่าใช้จ่ายเป็นค่าอาหารและวัสดุประกอบอาหาร ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง และค่าเลี้ยงดูสมาชิกในครอบครัวที่ไม่ประกอบรายได้ ค่อนข้างมาก ส่วนค่าใช้จ่ายจากการเกษตรมากหรือน้อยส่วนหนึ่งมีความสัมพันธ์กับปริมาณพริกที่ปลูก และจำนวนพื้นที่ที่ปลูกพริก รายที่ 2 ปลูกพริกจำนวน 2 ไร่ มีค่าใช้จ่ายจากการเกษตรน้อยที่สุด ในขณะที่ รายที่ 10 ปลูกพริกจำนวน 6 ไร่ และมีค่าใช้จ่ายจากการเกษตรมากที่สุด

สรุปรายได้และค่าใช้จ่ายส่วนบุคคล จากตารางที่ 4 พบว่า เกษตรกรผู้ปลูกพริกทุกรายมีจำนวนเงินคงเหลือเกิน (รายได้รวม หักค่าใช้จ่ายรวม) เกษตรกรผู้ปลูกพริก รายที่ 6 มีจำนวนเงินคงเหลือเกินน้อยที่สุดคือ 10,000 บาท ขณะที่เกษตรกรผู้ปลูกพริก รายที่ 10 มีจำนวนเงินคงเหลือเกินน้อยที่สุดคือ 139,244 บาท

4. การประเมินสถานะทางการเงิน

การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน ดังแสดงในตารางที่ 5 แบ่งการวิเคราะห์เป็น 3 ด้านหลัก คือ การวิเคราะห์สภาพคล่อง การวิเคราะห์หนี้สิน และการวิเคราะห์ความมั่งคั่ง ของเกษตรกรผู้ปลูกพริก

4.1 การวิเคราะห์สภาพคล่อง การศึกษาในครั้งนี้ได้ทำการแบ่งการวิเคราะห์สภาพคล่องเป็นการคำนวณหาอัตราส่วนสภาพคล่อง อัตราส่วนสภาพคล่องพื้นฐาน (เดือน) และอัตราส่วนสินทรัพย์ที่มีสภาพคล่องคือความมั่งคั่งสุทธิ

- **อัตราส่วนสภาพคล่อง** การคำนวณหาโดยนำสินทรัพย์สภาพคล่องหารด้วยหนี้สินหมุนเวียน จากผลการศึกษาข้อมูลทางการเงินของเกษตรกรผู้ปลูกพริกทั้ง 10 รายนำไปคำนวณหาอัตราส่วนสภาพคล่อง ได้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.046 เท่า พบว่าเกษตรกรผู้ปลูกพริก รายที่ 10 มีอัตราส่วนสภาพคล่องมากที่สุดเท่ากับ 2.03 เท่า แสดงว่ามีความคล่องตัวในการชำระหนี้ระยะสั้นมีค่อนข้างมาก ในขณะที่เกษตรกรผู้ปลูกพริก รายที่ 2 มีอัตราส่วนสภาพคล่องน้อยที่สุดเท่ากับ 0.33 เท่า แสดงว่ามีความคล่องตัวในการชำระหนี้ระยะสั้นไม่ค่อยดี เกษตรกรผู้ปลูกพริก รายนี้อาจประสบปัญหาในการชำระหนี้ระยะสั้นในอนาคตได้

- **อัตราส่วนสภาพคล่องพื้นฐาน** การคำนวณหาโดยนำสินทรัพย์สภาพคล่องหารด้วยกระแสเงินสดจ่ายต่อเดือน จากผลการศึกษาข้อมูลทางการเงินของเกษตรกรผู้ปลูกพริกทั้ง 10 รายนำไป

คำนวณหาอัตราส่วนสภาพคล่องพื้นฐาน ได้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.71 เดือน เกษตรกรผู้ปลูกพริกขายที่ 5 มีอัตราส่วนสภาพคล่องพื้นฐานมากที่สุดเท่ากับ 1.56 เดือน แสดงว่าสามารถดำรงชีวิตได้ตั้งแต่ 1.56 เดือน ในขณะที่เกษตรกรผู้ปลูกพริกขายที่ 9 มีอัตราส่วนสภาพคล่องน้อยที่สุดเท่ากับ 0.27 เดือน แสดงว่าสินทรัพย์สภาพคล่อง เช่น เงินสด เงินฝากธนาคาร ค่อนข้างน้อยอาจไม่เพียงพอเมื่อเทียบกับภาระหนี้สินระยะสั้นหรือค่าใช้จ่ายต่อเดือน โดยทั่วไปแต่ละรายควรมีสินทรัพย์สภาพคล่อง (เงินสำรองเพื่อฉุกเฉิน) ประมาณ 3 - 6 เดือน

- **อัตราส่วนสินทรัพย์ที่มีสภาพคล่องต่อความมั่งคั่งสุทธิ** การคำนวณหาโดยนำสินทรัพย์สภาพคล่องหารด้วยความมั่งคั่ง จากผลการศึกษาข้อมูลทางการเงินของเกษตรกรผู้ปลูกพริกทั้ง 10 ราย นำไปคำนวณหาอัตราส่วนสินทรัพย์ที่มีสภาพคล่องต่อความมั่งคั่งสุทธิ ได้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.90% เกษตรกรผู้ปลูกพริกขายที่ 4 มีอัตราส่วนสินทรัพย์ที่มีสภาพคล่องต่อความมั่งคั่งสุทธิ มากที่สุดเท่ากับ 2.89% ในขณะที่เกษตรกรผู้ปลูกพริกขายที่ 3 และรายที่ 10 มีอัตราส่วนสินทรัพย์ที่มีสภาพคล่องต่อความมั่งคั่งสุทธิ น้อยที่สุด เท่ากับ 0.35%

4.2 การวิเคราะห์หนี้สิน การศึกษาในครั้งนี้ได้ทำการแบ่งการวิเคราะห์หนี้สินเป็นอัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์ และอัตราส่วนแสดงการชำระคืนหนี้สินจากรายได้

- **อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์** การคำนวณหาโดยนำหนี้สินรวมหารด้วยสินทรัพย์รวม จากผลการศึกษาข้อมูลทางการเงินของเกษตรกรผู้ปลูกพริกทั้ง 10 รายนำไปคำนวณหาอัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์ได้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 9.02 % เกษตรกรผู้ปลูกพริกขายที่ 3 มีอัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์สูงที่สุดเท่ากับ 20.38% ในขณะที่ เกษตรกรผู้ปลูกพริกขายที่ 7 มีอัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์ต่ำที่สุดเท่ากับ 0%แสดงให้เห็นว่าเกษตรกรผู้ปลูกพริกขายที่ 7 ไม่มีภาระหนี้สินใดผูกพันเลย ทั้งหนี้สินระยะสั้นและหนี้สินระยะยาว

- **อัตราส่วนแสดงการชำระคืนหนี้สินจากรายได้** การคำนวณหาโดยนำการชำระคืนหนี้สินต่อปีหารด้วยรายรับรวม จากผลการศึกษาข้อมูลทางการเงินของเกษตรกรผู้ปลูกพริกทั้ง 10 รายนำไปคำนวณหาอัตราส่วนแสดงการชำระคืนหนี้สินจากรายได้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 18.07 % เกษตรกรผู้ปลูกพริกขายที่ 4 มีอัตราส่วนแสดงการชำระคืนหนี้สินจากรายได้สูงที่สุดเท่ากับ 32.70% ในขณะที่ เกษตรกรผู้ปลูกพริกขายที่ 7 มีอัตราส่วนแสดงการชำระคืนหนี้สินจากรายได้ต่ำที่สุดเท่ากับ 0% เนื่องจากไม่มีภาระหนี้สินที่ต้องชำระคืน

4.3 การวิเคราะห์ความมั่งคั่ง การศึกษาในครั้งนี้ได้ทำการแบ่งการวิเคราะห์ความมั่งคั่ง เป็นอัตราส่วนความมั่งคั่ง อัตราส่วนการออม และอัตราส่วนการลงทุน

- **อัตราส่วนความมั่งคั่ง** การคำนวณหาโดยนำความมั่งคั่งสุทธิหารด้วยสินทรัพย์รวม จากผลการศึกษาข้อมูลทางการเงินของเกษตรกรผู้ปลูกพริกทั้ง 10 รายนำไปคำนวณหาอัตราส่วนอัตราส่วนความมั่งคั่งได้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 90.98% เกษตรกรผู้ปลูกพริกขายที่ 7 มีอัตราส่วนความมั่งคั่งสูงที่สุดเท่ากับ

100% เนื่องจากไม่มีหนี้สินเลย ในขณะที่ เกษตรกรผู้ปลูกพริกขายที่ 9 มีอัตราส่วนแสดงการชำระหนี้สินจากรายได้ต่ำที่สุดเท่ากับ 64.24 %

- **อัตราส่วนการออม** การคำนวณหาโดยเงินออมหารด้วยรายได้รวม จากผลการศึกษาข้อมูลทางการเงินของเกษตรกรผู้ปลูกพริกทั้ง 10 รายนำไปคำนวณหาอัตราส่วนการออม ได้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.10% เกษตรกรผู้ปลูกพริกขายที่ 2 มีอัตราส่วนการออมสูงที่สุดเท่ากับ 0.72% และมีเกษตรกรผู้ปลูกพริกจำนวน 7 รายจากทั้งหมด 10 รายไม่มีการออมเลย

- **อัตราส่วนการลงทุน** การคำนวณหาโดยนำสินทรัพย์ที่ลงทุนรวมด้วยความมั่งคั่งสุทธิ จากผลการศึกษาข้อมูลทางการเงินของเกษตรกรผู้ปลูกพริกทั้ง 10 รายนำไปคำนวณหาอัตราส่วนการลงทุน ได้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.27% เกษตรกรผู้ปลูกพริกขายที่ 5 มีอัตราส่วนการลงทุน สูงที่สุดเท่ากับ 7.89% ในขณะที่ เกษตรกรผู้ปลูกพริกขายที่ 3 มีอัตราส่วนการลงทุน ต่ำที่สุดเท่ากับ 0.35%

ตารางที่ 4 สรุปรายได้และค่าใช้จ่ายส่วนบุคคล

เกษตรกรผู้ปลูกพริก	รายที่ 1	รายที่ 2	รายที่ 3	รายที่ 4	รายที่ 5	รายที่ 6	รายที่ 7	รายที่ 8	รายที่ 9	รายที่ 10
สรุปรายได้และค่าใช้จ่ายส่วนบุคคล										
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2552										
รายได้										
เงินเดือน	-	-	-	60,000	-	-	-	-	-	-
ค่าจ้าง	75,000	54,000	36,000	36,000	36,000	36,000	57,600	36,000	65,520	36,000
รายได้จากการเกษตร	141,750	221,841	386,399	371,700	306,000	259,200	353,850	485,500	401,000	502,200
ดอกเบี้ยรับจากเงินฝาก / หุ้นกู้	150	330	150	675	1,005	420	690	600	174	135
เงินปันผลจากการลงทุนในหุ้น	500	1,000	500	3,500	7,500	1,500	2,500	1,250	1,250	1,500
รายได้อื่นๆ										
รวมรายได้	217,400	277,171	423,049	471,875	350,505	297,120	414,640	523,350	467,944	539,835

ตารางที่ 4 สรุปรายได้และค่าใช้จ่ายส่วนบุคคล (ต่อ)

เกษตรกรผู้ปลูกพริก	รายที่ 1	รายที่ 2	รายที่ 3	รายที่ 4	รายที่ 5	รายที่ 6	รายที่ 7	รายที่ 8	รายที่ 9	รายที่ 10
ค่าใช้จ่าย										
ค่าใช้จ่ายเพื่อการออมและการลงทุน										
การออม	0	2,000	-	-	-	-	-	500	-	1,500
การลงทุน	500	2,000	500	3,500	7,500	2,000	5,000	1,500	1,000	3,000
รวมค่าใช้จ่ายเพื่อการออมและการลงทุน	500	4000	500	3500	7500	2000	5,000	2000	1000	4500
ค่าใช้จ่ายคงที่เพื่อการออมและการลงทุน										
ค่าผ่อนบ้าน/ที่ดิน	30,000	30,000	120,000	44,000	0	40,000	-	28,500	120,000	20,000
ค่าผ่อนรถยนต์	-	-	-	18,000	53,750	-	-	-	-	-
ค่าผ่อนเงินกู้อื่นๆ	12,840	50,480	12,840	92,300	0	17,080	-	17,160	6,360	6,480
เบี้ยประกันภัย/ ประกันชีวิต/ ประกันสุขภาพ/ ฌาปนกิจสงเคราะห์ อื่นๆ	3,840	5,600	1,600	1,200	3,600	1,500	1,200	3,600	3,600	3,600
อื่นๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
รวมค่าใช้จ่ายคงที่	46,680	86,080	134,440	155,500	57,350	58,580	1,200	49,260	129,960	30,080

ตารางที่ 4 สรุปรายได้และค่าใช้จ่ายส่วนบุคคล (ต่อ)

เกษตรกรผู้ปลูกพริก	รายที่ 1	รายที่ 2	รายที่ 3	รายที่ 4	รายที่ 5	รายที่ 6	รายที่ 7	รายที่ 8	รายที่ 9	รายที่ 10
ค่าใช้จ่ายผันแปร										
ค่าอาหารและวัสดุประกอบอาหาร	30,000	24,000	36,000	36,000	54,000	43,200	36,000	54,000	30,000	36,000
ค่าวัสดุและอุปกรณ์เครื่องใช้ในบ้าน	1,200	3,600	2,400	2,400	2,400	2,400	1,200	3,600	2,400	2,400
ค่าใช้จ่ายสาธารณูปโภค	6,000	3,420	12,000	7,200	8,160	7,800	2,100	8,400	8,400	4,800
ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง	12,000	7,200	12,000	6,000	8,400	14,400	4,200	9,600	4,800	7,200
ค่าใช้จ่ายทันตนาการ	3,600	3,600	4,000	500	1,000	1,000	500	3,600	2,400	3,600
ค่าเสื้อผ้า/ เครื่องประดับ	1,000	1,000	1,500	1,000	2,000	1,000	2,000	1,000	1,000	300
ค่ารักษาพยาบาล	1,000	1,000	3,000	1,000	2,000	1,000	2,000	1,000	1,000	2,000
ค่าเลี้ยงดูสมาชิกในครอบครัวที่ไม่ ประกอบรายได้	0	0	0	36,000	0	0	36,000	36,000	0	36,000
รวม ค่าใช้จ่ายผันแปร	54,800	43,820	70,900	90,100	77,960	70,800	84,000	117,200	50,000	92,300

ตารางที่ 4 สรุปรายได้และค่าใช้จ่ายส่วนบุคคล (ต่อ)

เกษตรกรผู้ปลูกพริก	รายที่ 1	รายที่ 2	รายที่ 3	รายที่ 4	รายที่ 5	รายที่ 6	รายที่ 7	รายที่ 8	รายที่ 9	รายที่ 10
ค่าใช้จ่ายอื่นๆ										
ค่าใช้จ่ายจากการเกษตร	89,220	90,612	173,930	189,552	171,756	154,740	184,296	313,108	261,850	330,256
ค่าทำบุญ	500	1,800	1,000	500	500	500	500	1,000	1,500	300
ค่าของขวัญ/ค่าคำห้วน	300	500	1,000	500	400	500	400	500	400	300
ค่าใช้จ่ายรวม	192,000	226,812	381,770	439,652	315,466	287,120	275,396	483,068	444,710	457,736
จำนวนเงินคงเหลือเกิน (ขาด)	25,400	50,359	41,279	32,223	35,039	10,000	139,2440	40,283	23,234	82,099

ตารางที่ 5 การวิเคราะห์อัตราส่วน

เกษตรกรผู้ปลูกพริก	รายที่ 1	รายที่ 2	รายที่ 3	รายที่ 4	รายที่ 5	รายที่ 6	รายที่ 7	รายที่ 8	รายที่ 9	รายที่ 10	เฉลี่ย
การวิเคราะห์สภาพคล่อง											
อัตราส่วนสภาพคล่อง (เท่า)	0.83	0.33	0.92	0.35	-	1.25	-	1.88	1.67	2.03	1.05
อัตราส่วนสภาพคล่องพื้นฐาน (เดือน)	0.63	0.79	0.35	0.83	1.56	0.84	1.33	0.75	0.27	0.32	0.71
อัตราส่วนสินทรัพย์ที่มีสภาพคล่องต่อความมั่งคั่งสุทธิ	0.39%	0.58%	0.35%	2.89%	1.26%	1.83%	1.07%	1.08%	2.70%	0.35%	0.90%
การวิเคราะห์หนี้สิน											
อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์	8.47%	6.69%	20.38%	22.73%	4.52%	16.49%	0.00%	2.32%	35.76%	2.97%	9.02%
อัตราส่วนแสดงการชำระคืนหนี้สินจากรายได้	19.71%	29.04%	31.40%	32.70%	15.34%	19.21%	0.00%	8.72%	27.00%	4.91%	18.07%
การวิเคราะห์ความมั่งคั่ง											
อัตราส่วนความมั่งคั่ง	91.53%	93.31%	79.62%	77.27%	95.48%	83.51%	100.00%	97.68%	64.24%	97.03%	90.98%
อัตราส่วนการออม	0.00%	0.72%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.10%	0.00%	0.28%	0.10%
อัตราส่วนการลงทุน	0.39%	0.85%	0.35%	6.75%	7.89%	2.74%	1.79%	0.90%	6.76%	0.87%	2.27%

บทที่ 5

อภิปรายผล สรุปผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาศถานะทางการเงินส่วนบุคคล ของเกษตรกรผู้ปลูกพริกในตำบลป่าไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ โดยการสำรวจสินทรัพย์และหนี้สินส่วนบุคคล สํารวจรายได้และค่าใช้จ่ายส่วนบุคคล จากนั้นนำข้อมูลที่ได้รับมาจัดทำจัดทํางบดุลส่วนบุคคล สรุปรายได้และค่าใช้จ่ายส่วนบุคคล และทำการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน (Ratio Analysis) เพื่อประเมินสถานะทางการเงินของเกษตรกรผู้ปลูกพริก

อภิปรายผล

การศึกษาในครั้งนี้ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลใช้ แบบสอบถาม และแบบการสัมภาษณ์ใช้ แนวคำถาม เกี่ยวกับสินทรัพย์ หนี้สิน ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2552 ข้อมูลที่ได้รับเป็นการประมาณราคาตามราคาตลาด เช่น ราคาที่ดินเพื่อเพาะปลูก หรือราคาที่ดินเพื่ออยู่อาศัย จะใช้ราคาตลาดที่มีการซื้อขายที่ดินในระแวกนั้น ซึ่งราคาตลาดขึ้นอยู่กับความต้องการของผู้ซื้อและผู้ขายในขณะนั้น แต่เนื่องจากการเก็บข้อมูลในครั้งนี้ได้การศึกษาประชากรที่อยู่ในพื้นที่ของตำบลป่าไผ่และตั้งบ้านเรือนใกล้เคียงกัน ดังนั้นการใช้ราคาตลาดเท่ากัน และนำมาใช้ในการคำนวณมูลค่าของที่ดินตามพื้นที่ที่เกษตรกรผู้ปลูกพริกครอบครอง ในส่วนของหนี้สิน ข้อมูลที่ได้รับเป็นจำนวนค้างชำระที่เกษตรกรผู้ปลูกพริกมีอยู่จริงกับสถาบันการเงิน หรือกับสหกรณ์การเกษตรสันทราย ที่เกษตรกรผู้ปลูกพริกเป็นสมาชิกอยู่ จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรผู้ปลูกพริกนิยมการกู้ยืมเงินกับสหกรณ์การเกษตรสันทราย เนื่องจากมีการอนุมัติได้ง่ายกว่า และสหกรณ์การเกษตรสันทรายได้ร่วมกับบริษัทเอกชนในการให้เกษตรกรผู้ปลูกพริกซื้อสินค้าของบริษัทและกู้เงินผ่านสหกรณ์การเกษตรสันทราย เช่นบริษัท นิยมพานิช จำกัด ซึ่งขายเครื่องใช้ไฟฟ้า เช่นทีวี ตู้เย็น รถจักรยานยนต์ และรถยนต์ และให้สิทธิพิเศษแก่สมาชิกสหกรณ์การเกษตรในการกู้ยืมเงินเพื่อซื้อเครื่องมือ อุปกรณ์อำนวยความสะดวกต่างๆ จากบริษัทฯ ทำให้สะดวกในการประสานงานในการขอกู้ นอกจากนี้มีเกษตรกรผู้ปลูกพริกหลายรายนิยมกู้เงินระยะยาวกับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เกษตรกรผู้ปลูกพริกให้เหตุผลว่าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรนั้น มีอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ต่ำกว่าอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ของสหกรณ์การเกษตรสันทราย และเกษตรกรผู้ปลูกพริกหลายรายทราบว่า การกู้เงินจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรจะมีอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ต่ำกว่าแต่เนื่องจากยังมีภาระผูกพันกับสหกรณ์การเกษตรสันทราย จึงไม่สามารถใช้บริการเงินกู้กับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรได้ นอกจากแหล่งเงินกู้จากสถาบันการเงินแล้วยังมีแหล่งเงินอีกแหล่งที่น่าสนใจคือ แหล่งเงินจากพ่อค้าคนกลางผู้รับซื้อผลผลิตพริกจากเกษตรกรผู้ปลูกพริก พ่อค้าคนกลางนิยมให้เกษตรกรผู้ปลูกพริกกู้เงินเพื่อซื้อวัสดุทางการเกษตรก่อนเช่น เมล็ดพันธุ์พริก ปุ๋ยเคมี พลาสติกคลุมหญ้า เป็นต้น เมื่อต้นพริกออกผลผลิต พ่อค้าคนกลางจะมารับผลผลิตถึงไร่พริก และหักเงินค่าวัสดุทางการเกษตรที่เกษตรกรผู้ปลูกพริกเบิกไปใช้ก่อน และคิดส่วนต่างของราคาเพิ่มนิดหน่อย เช่น เมล็ด

พันธ์พริก เกษตรกรผู้ปลูกพริกสามารถซื้อได้ประมาณกระป๋องละ 1,050 บาท แต่ถ้าเอาเมล็ดพันธ์กับพ่อค้าคนกลาง จะถูกหักเงินจากการขายผลผลิตพริกเป็นค่าเมล็ดพันธ์ในราคากระป๋องละ 1,100 บาท สำหรับการกู้เงินนอกระบบ พบว่าเกษตรกรผู้ปลูกพริกทุกรายไม่มีการกู้เงินนอกระบบ เกษตรกรผู้ปลูกพริกให้เหตุผลว่าดอกเบี้ยแพงมากเกินไป บางครั้งอัตราดอกเบี้ยสูงเท่ากับร้อยละ 10 ต่อเดือน เกษตรกรผู้ปลูกพริกจึงไม่นิยมกู้เงินจากแหล่งเงินประเภทนี้

ในการเก็บข้อมูลประเภทรายได้ และค่าใช้จ่ายของเกษตรกรผู้ปลูกพริกแต่ละราย เกษตรกรผู้ปลูกพริกได้ให้ข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับรายได้แต่ละประเภท และค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2552 จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรผู้ปลูกพริกไม่มีการจัดทำบัญชีครัวเรือนรับจ่ายแต่ละรายการที่มีการรับและจ่ายเงินสดไปจริง แต่มีการจดรายการรับเงินที่สำคัญเช่น รายได้จากการขายผลผลิต พ่อค้าคนกลางจะทำสรุปย่อให้ว่าผลผลิตน้ำหนักกี่กิโลกรัม จำนวนเงินที่ได้รับเท่าไร และมีการหักค่าวัสดุการเกษตรอะไรบ้างเป็นจำนวนเงินเท่าไร นอกจากนี้เกษตรกรผู้ปลูกพริกได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับค่ารับจ้างที่ได้รับในแต่ละเดือน หรืองานพิเศษอื่นๆที่ทำ เช่นบางรายไปทำงานที่กรมชลประทาน บางรายไปทำงานเป็นยามรักษาการ ถ้ารับจ้างทั่วไปเป็นการสลับไปช่วยเกษตรกรผู้ปลูกพริกคนอื่นในกลุ่มที่ปลูกพริกด้วยกันเช่น การปลูกต้นกล้า การคลุมพลาสติก และการเก็บผลผลิต ที่ต้องทำให้เสร็จภายในวัน จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรผู้ปลูกพริกสลับกันไปช่วยการเกษตรในระแวกเดียวกัน จึงคิดค่าแรงในท้องถิ่นวันละ 150 บาท เป็นการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน นอกจากนี้เกษตรกรผู้ปลูกพริกส่วนใหญ่เป็นสมาชิกและถือหุ้นของสหกรณ์การเกษตรสันทราย จึงมีรายได้จากเงินปันผล ส่วนค่าใช้จ่าย เกษตรกรผู้ปลูกพริกให้ข้อมูลเป็นค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้น โดยแยกเป็นค่าใช้จ่ายประเภทหลัก คือค่าใช้จ่ายจากการเกษตร และค่าใช้จ่ายประจำในครัวเรือน ค่าผ่อนส่งเงินกู้ และการออมเงินหรือการลงทุนต่างๆ สำหรับค่าใช้จ่ายในการเกษตร เกษตรกรผู้ปลูกพริกให้ข้อมูลเป็นรายละเอียด เช่นในการปลูก 2 ไร่ ต้องใช้วัสดุอะไรบ้าง ค่าใช้จ่ายทั้งหมดเท่าใด แล้วนำกลับมาคำนวณเป็นค่าใช้จ่ายจากการเกษตร จากข้อมูลรายได้แต่ละประเภทที่ได้รับทั้งหมด นักวิจัยได้นำไปจัดสรรเป็นประเภทดังตารางที่ 4

สรุปผล

จากการศึกษาข้อมูลทางสินทรัพย์และหนี้สินของเกษตรกรผู้ปลูกพริกจำนวน 10 ราย จากข้อมูลด้านสินทรัพย์ ตารางที่ 4 พบว่า เกษตรทั้ง 10 รายมีเงินสด เงินฝากธนาคารหรือสหกรณ์ แต่มีจำนวนไม่มาก ทางด้านการลงทุนเกษตรกรผู้ปลูกพริกทั้ง 10 รายถือหุ้นของสหกรณ์การเกษตรสันทราย มีเกษตรกรผู้ปลูกพริกเพียง 1 รายถือกรมธรรม์ประกันชีวิต เกษตรกรผู้ปลูกพริกจำนวน 2 รายลงทุนในสลากของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เกษตรจำนวน 8 ราย มีที่ดินเพื่อเพาะปลูกเป็นของตนเอง เกษตรกรผู้ปลูกพริกทั้ง 10 รายมีที่ดินเพื่ออยู่อาศัยและมีบ้านพักอาศัยเป็นของตนเอง เกษตรกรจำนวน 5 รายมีรถยนต์เป็นของตนเอง เกษตรกรผู้ปลูกพริกทุกรายมีรถจักรยานยนต์เป็นของตนเอง เกษตรกรผู้ปลูกพริก 2 รายมีเครื่องประดับที่มีราคาแพง เกษตรกรผู้ปลูกพริกทุกรายมีเครื่องใช้ไฟฟ้าที่

อำนาจความสะดวกสบายภายในบ้าน และเกษตรกรผู้ปลูกพริกทุกรายมีอุปกรณ์เครื่องมือที่จำเป็นในการเพาะปลูกพริกและข้าว จากข้อมูลด้านหนี้สินตารางที่ 4 พบว่า เกษตรกรผู้ปลูกพริก 8 ราย มีภาระหนี้สินระยะสั้น เป็นหนี้จากเงินกู้กองทุนเงินล้านหรือหนี้จากกองทุนหมู่บ้าน ซึ่งหนี้ระยะสั้นนี้เป็นจำนวนเงินไม่มาก เนื่องจากทั้ง 2 กองทุนมีเงินจำกัดในการให้เกษตรกรผู้ปลูกพริกกู้ยืม เกษตรกรผู้ปลูกพริก 2 รายมีเงินกู้ระยะสั้นอื่นๆ พบว่าเป็นการกู้ยืมจากพ่อค้าคนกลาง สำหรับหนี้สินระยะยาว พบว่าเกษตรกรผู้ปลูกพริกจำนวน 9 รายมีหนี้สินเป็นเงินกู้ระยะยาวจากสหกรณ์การเกษตรสันทราย หรือจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เกษตรกรผู้ปลูกพริกจำนวน 8 รายจากจำนวน 9 รายที่มีหนี้สินเป็นเงินกู้ระยะยาว มีจำนวนหนี้สินระยะยาวไม่เกิน 250,000 บาท นอกจากนี้พบว่ามีเกษตรกรผู้ปลูกพริก 1 ราย จากทั้งหมด 10 รายไม่มีภาระหนี้สินผูกพันทั้งหนี้สินระยะสั้นและหนี้สินระยะยาวเลย จากการตรวจสอบความมั่งคั่งสุทธิในตารางที่ 4 พบว่าเกษตรกรผู้ปลูกพริกทุกรายมีความมั่งคั่งสุทธิเป็นบวก

จากการศึกษาข้อมูลทางรายได้และค่าใช้จ่าย ของเกษตรกรผู้ปลูกพริกจำนวน 10 ราย พบว่า รายได้หลักของเกษตรกรผู้ปลูกพริกคือรายได้ทางการเกษตรที่ได้รับจากการเพาะปลูกพริก ข้าว และเลี้ยงสัตว์ นอกจากนี้เกษตรกรผู้ปลูกพริกทุกรายมีรายได้เสริมจากการรับจ้างทั่วไป เกษตรกรผู้ปลูกพริกบางรายทำงานประจำตอนกลางคืนเป็นการเพิ่มรายได้ด้วย ส่วนค่าใช้จ่ายหลักของเกษตรกรผู้ปลูกพริก ได้แก่ ค่าใช้จ่ายจากการเกษตร ค่าใช้จ่ายเพื่อผ่อนส่งเงินกู้ และค่าใช้จ่ายผันแปรที่ใช้ในการยังชีพ เช่น ค่าอาหาร ค่าสาธารณูปโภค และค่าเดินทาง เป็นต้น ค่าใช้จ่ายเพื่อการออมเงินและการลงทุน และค่าใช้จ่ายอื่นๆ ค่อนข้างน้อย โดยรวมเกษตรกรผู้ปลูกพริกทั้ง 10 ราย มีรายได้มากกว่ารายจ่าย และมีจำนวนเงินคงเหลือสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2552

การวิเคราะห์สภาพคล่อง ในตารางที่ 5 โดยใช้ อัตราส่วนสภาพคล่อง อัตราส่วนสภาพคล่องพื้นฐาน และอัตราส่วนสินทรัพย์ที่มีสภาพคล่องต่อความมั่งคั่งสุทธิ พบว่าเกษตรกรผู้ปลูกพริกทั้ง 10 รายมีสภาพคล่อง เช่น เงินสด เงินฝากธนาคารหรือสหกรณ์ ค่อนข้างน้อย เมื่อเทียบกับภาระหนี้สินระยะสั้นหรือค่าใช้จ่ายต่อเดือน โดยทั่วไปบุคคลควรมีสินทรัพย์สภาพคล่อง ประมาณ 3-6 เดือน เพื่อเป็นเงินใช้สำรองยามฉุกเฉิน เช่น เวลาเจ็บไข้ได้ป่วย หรือ อุบัติเหตุที่ไม่คาดคิด ดังนั้นถ้ามีเหตุฉุกเฉินบุคคลที่มีสภาพคล่องดีจะสามารถดำรงอยู่ได้โดยไม่ต้องทำงาน 3-6 เดือน แต่จากการวิเคราะห์ในตารางที่ 5 เกษตรกรผู้ปลูกพริก 8 ราย มีอัตราส่วนสภาพคล่องพื้นฐานต่ำ ที่ไม่เกิน 1 เดือน และมีเพียง 2 รายมีอัตราสภาพคล่องมากกว่า 1 เดือนแต่ไม่เกิน 2 เดือน

การวิเคราะห์หนี้สิน ในตารางที่ 5 โดยใช้ อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์ และอัตราส่วนแสดงการชำระหนี้สินจากรายได้ พบว่าเกษตรกรจำนวน 1 รายไม่มีภาระหนี้สิน เกษตรกรผู้ปลูกพริกจำนวน 9 รายมีภาระหนี้สินแต่เมื่อวิเคราะห์เกษตรกรผู้ปลูกพริก 9 รายนี้โดยใช้ อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์ พบว่า มีเกษตรกรจำนวน 5 รายมีหนี้สินต่อสินทรัพย์น้อยกว่า 10% มีเกษตรกรผู้ปลูกพริกจำนวน 1 รายมีหนี้สินต่อสินทรัพย์ อยู่ระหว่าง 10% ถึง 20 % มีเกษตรกรผู้ปลูกพริกจำนวน 1 รายมีหนี้สินต่อสินทรัพย์อยู่ระหว่าง 20% ถึง 30 % และมีเกษตรกรผู้ปลูกพริกจำนวน 1 รายมีหนี้สินต่อสินทรัพย์อยู่

ระหว่าง 30% ถึง 40 % สำหรับการวิเคราะห์โดยใช้อัตราส่วนแสดงการชำระหนี้สินจากรายได้ พบว่ามีเกษตรกรผู้ปลูกพริกส่วนใหญ่มีความสามารถในการชำระหนี้ในระดับปานกลาง

การวิเคราะห์ความมั่งคั่ง ในตารางที่ 5 โดยใช้ อัตราส่วนความมั่งคั่ง อัตราส่วนการออม และอัตราส่วนการลงทุน พบว่าเมื่อใช้การวิเคราะห์โดยใช้อัตราส่วนความมั่งคั่ง เกษตรกรผู้ปลูกพริก 7 ราย มีระดับความมั่งคั่งดี มีอัตราส่วนความมั่งคั่ง มากกว่า 90% แต่เมื่อวิเคราะห์โดยใช้อัตราส่วนการออม และอัตราส่วนการลงทุน พบว่าเกษตรกรผู้ปลูกพริกส่วนใหญ่มีการออมและการลงทุนเป็นสัดส่วนที่น้อยมาก โดยเฉพาะการออม เมื่อเทียบกับรายได้ที่ได้รับหรือมูลค่าสินทรัพย์ที่ครอบครองอยู่

โดยรวมจากการวิเคราะห์สรุปว่าเกษตรกรผู้ปลูกพริกส่วนใหญ่มีความสามารถในการชำระหนี้สินปานกลาง และมีความมั่งคั่งทางการเงินในระดับดี มีสัดส่วนความเป็นหนี้ที่น้อย ดังนั้นอาชีพเกษตรกรผู้ปลูกพริกและการรับจ้างทั่วไปเพียงพอในการดำรงชีวิต

ข้อเสนอแนะ

การจัดทำสถานะทางการเงินส่วนบุคคลจะทำให้ทราบถึงฐานะการเงินแท้จริงของเกษตรกรผู้ปลูกพริก รัฐบาลควรมีการประชาสัมพันธ์และสนับสนุนให้เกษตรกรผู้ปลูกพริกจัดทำบัญชีครัวเรือนให้มากขึ้น เกษตรกรผู้ปลูกพริกส่วนใหญ่มีอายุค่อนข้างมากและไม่ค่อยมีเงินเก็บสำรองไว้ใช้ยามชราภาพ ส่วนใหญ่คาดหวังให้ลูกหลานดูแล ดังนั้นควรมีการกระตุ้นให้เกษตรกรผู้ปลูกพริกได้ตระหนักถึงการวางแผนเพื่อยามเกษียณ และควรพยายามลดภาระหนี้สินให้น้อยลง โดยการเก็บออมมากขึ้น ลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็น หรือเพิ่มการลงทุนในสินทรัพย์ทางการเงินที่มีความเสี่ยงน้อยให้มากขึ้น การออมเงินและการลงทุนควรทำอย่างน้อย 10% ของรายได้รวม และควรทำต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี เพื่อเป็นเงินเก็บในยามเกษียณ และเป็นเงินสำรองยามฉุกเฉิน

บรรณานุกรม

ดร.กฤษฎา เสกตระกูล. การจัดทำงบการเงินสำหรับลูกค้า:อัตราส่วนทางการเงิน [ระบบออนไลน์] แหล่งที่มา http://www.tsi-thailand.org/index.php?option=com_content&task=view&id=450&Itemid=204 (15 มีนาคม 2553)

คารภา พลัง. ศึกษาการวิเคราะห์หนี้สินเฉลี่ย รายเดือนต่อครัวเรือนในเขตภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย ปี 2537. วิทยานิพนธ์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2543

คำรง ขลิบเงิน. การแก้ไขหนี้สินภาคประชาชนในระบบของธนาคารอาคารสงเคราะห์สาขาเชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2549

นิกร มาตุพรหม. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการชำระคืนสินเชื่อการเกษตรของเกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาฝาง อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ วิทยานิพนธ์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2542

สุขใจ น้ำมุด กลยุทธ์การบริหารการเงินบุคคล พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2545

ภาคผนวก

ข้อมูลเกษตรกรผู้ปลูกแบบทบก.01 ใช้ในราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
เพื่อขึ้นทะเบียนครัวเรือนเกษตรกร

เลือกเฉพาะเกษตรกรผู้ปลูกพริก ในตำบลปลาไผ่ อำเภอสันทราย เชียงใหม่

ที่	ชื่อ	ที่อยู่	ถือครอง		เช่า		ปลูกพริก
			ไร่	งาน	ไร่	งาน	
1	นางมณฑิลา โทธินาม	117 หมู่ 5 หมู่บ้านแม่แก้วน้อย ตำบลปลาไผ่ อำเภอ สันทราย จังหวัด เชียงใหม่	5				2.5
2	นายคำปัน ทิพนี	41 หมู่ 5 หมู่บ้านแม่แก้วน้อย ตำบลปลาไผ่ อำเภอ สันทราย จังหวัด เชียงใหม่	5		2		5
3	นายปรีชา ขงัน	78 หมู่ 5 หมู่บ้านแม่แก้วน้อย ตำบลปลาไผ่ อำเภอ สันทราย จังหวัด เชียงใหม่	1	0.6			5
4	นางวันนา ถาดแสง	104/1 หมู่ 5 หมู่บ้านแม่แก้วน้อย ตำบลปลาไผ่ อำเภอ สันทราย จังหวัด เชียงใหม่			4		4
5	นายประดิษฐ์ แก้วไม่่ง	71 หมู่ 5 หมู่บ้านแม่แก้วน้อย ตำบลปลาไผ่ อำเภอ สันทราย จังหวัด เชียงใหม่	5		5		4
6	นางเรณู แสงศรีจันทร์	20 หมู่ 5 หมู่บ้านแม่แก้วน้อย ตำบลปลาไผ่ อำเภอ สันทราย จังหวัด เชียงใหม่	2		7		7
7	นายสุบิน คำดึก	124 หมู่ 5 หมู่บ้านแม่แก้วน้อย ตำบลปลาไผ่ อำเภอ สันทราย จังหวัด เชียงใหม่	4		2		4
8	นายอาทิตย์ พักเรือน	101/1 หมู่ 5 หมู่บ้านแม่แก้วน้อย ตำบลปลาไผ่ อำเภอ สันทราย จังหวัด เชียงใหม่	40				5
9	นายศรีทน แก้วไม่่ง	37/1 หมู่ 5 หมู่บ้านแม่แก้วน้อย ตำบลปลาไผ่ อำเภอ สันทราย จังหวัด เชียงใหม่			14		4
10	นายบุญฮิน ทิพนี	31 หมู่ 5 หมู่บ้านแม่แก้วน้อย ตำบลปลาไผ่ อำเภอ สันทราย จังหวัด เชียงใหม่	7				7
11	นายคำสาย เรือนแก้ว	218 หมู่ 5 หมู่บ้านแม่แก้วน้อย ตำบลปลาไผ่ อำเภอ สันทราย จังหวัด เชียงใหม่	30	0	0	0	5
12	นางจันทร์สม ฤทธิยา	140 หมู่ 5 หมู่บ้านแม่แก้วน้อย ตำบลปลาไผ่ อำเภอ สันทราย จังหวัด เชียงใหม่	2	0	5	0	1
13	นายคำปิ่น หมอกแปง	145 หมู่ 5 หมู่บ้านแม่แก้วน้อย ตำบลปลาไผ่ อำเภอ สันทราย จังหวัด เชียงใหม่	4	2	0	0	2
14	นายสุรศักดิ์ ถาดแสง	14 หมู่ 5 หมู่บ้านแม่แก้วน้อย ตำบลปลาไผ่ อำเภอ สันทราย จังหวัด เชียงใหม่			4	0	4
15	นายแดง ศรีทิ	75 หมู่ 5 หมู่บ้านแม่แก้วน้อย ตำบลปลาไผ่ อำเภอ สันทราย จังหวัด เชียงใหม่	1	2	20		3
16	นางอรวิ คำดึก	61 หมู่ 5 หมู่บ้านแม่แก้วน้อย ตำบลปลาไผ่ อำเภอ สันทราย จังหวัด เชียงใหม่	5		5		4
17	นายกำแหง ทิพนี	69/3 หมู่ 5 หมู่บ้านแม่แก้วน้อย ตำบลปลาไผ่ อำเภอ สันทราย จังหวัด เชียงใหม่			4		2
18	นายฉัตรชัย ทิมา	101 หมู่ 5 หมู่บ้านแม่แก้วน้อย ตำบลปลาไผ่ อำเภอ สันทราย จังหวัด เชียงใหม่	5		1	2	5
19	นายประสิทธิ์ ทิพนี	40 หมู่ 5 หมู่บ้านแม่แก้วน้อย ตำบลปลาไผ่ อำเภอ สันทราย จังหวัด เชียงใหม่			3		3
20	นายอานนท์ สุวรรณี	62 หมู่ 5 หมู่บ้านแม่แก้วน้อย ตำบลปลาไผ่ อำเภอ สันทราย จังหวัด เชียงใหม่			6	3	6
21	นางคำอวน ทิพนี	98 หมู่ 5 หมู่บ้านแม่แก้วน้อย ตำบลปลาไผ่ อำเภอ สันทราย จังหวัด เชียงใหม่	1	1			1.25
22	นางศรีธร คำกำ	59 หมู่ 5 หมู่บ้านแม่แก้วน้อย ตำบลปลาไผ่ อำเภอ สันทราย จังหวัด เชียงใหม่	1		3		3
23	นายสิงห์คำ ทิพนี	99 หมู่ 5 หมู่บ้านแม่แก้วน้อย ตำบลปลาไผ่ อำเภอ สันทราย จังหวัด เชียงใหม่			4		4
24	นายดวงแก้ว แก้วไม่่ง	123 หมู่ 5 หมู่บ้านแม่แก้วน้อย ตำบลปลาไผ่ อำเภอ สันทราย จังหวัด เชียงใหม่	3		4	2	4
25	นางเครือวัลย์ โกสชัย	144 หมู่ 5 หมู่บ้านแม่แก้วน้อย ตำบลปลาไผ่ อำเภอ สันทราย จังหวัด เชียงใหม่			6		3
26	นายสมศักดิ์ เตชะตุ้ย	23 หมู่ 5 หมู่บ้านแม่แก้วน้อย ตำบลปลาไผ่ อำเภอ สันทราย จังหวัด เชียงใหม่	2		2		2
27	นายเกษม ชูวิสัย	79 หมู่ 5 หมู่บ้านแม่แก้วน้อย ตำบลปลาไผ่ อำเภอ สันทราย จังหวัด เชียงใหม่			15		4

ที่	ชื่อ	ที่อยู่	ถือครอง		เช่า		ปลูก
			ไร่	งาน	ไร่	งาน	พริก
28	นางกองคำ เตชะตุ้ย	24 หมู่ 5 หมู่บ้านแม่แก้วน้อย ตำบลป่าไผ่ อำเภอ สันทราย จังหวัด เชียงใหม่	1	2	2	2	2
29	นายสุรินทร์ ชัยน	25 หมู่ 5 หมู่บ้านแม่แก้วน้อย ตำบลป่าไผ่ อำเภอ สันทราย จังหวัด เชียงใหม่	4	3	2		6.75
30	นายสมาน ทิพนี	136 หมู่ 5 หมู่บ้านแม่แก้วน้อย ตำบลป่าไผ่ อำเภอ สันทราย จังหวัด เชียงใหม่	35				10
31	นางเพ็ญศรี สมศรี	125 หมู่ 5 หมู่บ้านแม่แก้วน้อย ตำบลป่าไผ่ อำเภอ สันทราย จังหวัด เชียงใหม่			4		4
32	นางจันทร์ตา รุ่งศรี	94 หมู่ 5 หมู่บ้านแม่แก้วน้อย ตำบลป่าไผ่ อำเภอ สันทราย จังหวัด เชียงใหม่			3		3
33	นายประดิษฐ์ โทธินาม	102 หมู่ 5 หมู่บ้านแม่แก้วน้อย ตำบลป่าไผ่ อำเภอ สันทราย จังหวัด เชียงใหม่	10				4
34	ศรีวรรณ ดีมา	102 หมู่ 5 หมู่บ้านแม่แก้วน้อย ตำบลป่าไผ่ อำเภอ สันทราย จังหวัด เชียงใหม่		0.8	10		10
35	นายสิงห์คำ ทิพนี	35 หมู่ 5 หมู่ บ้านแม่แก้วน้อย ตำบลป่าไผ่ อำเภอ สันทราย จังหวัด เชียงใหม่	2		6		2
36	นายแดง ดีมา	113 หมู่ 5 หมู่ บ้านแม่แก้วน้อย ตำบลป่าไผ่ อำเภอ สันทราย จังหวัด เชียงใหม่	2				2
37	นายสวัสดิ์ ดีมา	86/1 หมู่ 5 หมู่ บ้านแม่แก้วน้อย ตำบลป่าไผ่ อำเภอ สันทราย จังหวัด เชียงใหม่	2		2	2	3
38	นายบุญญา อินทร์ไสย	81 หมู่ 5 หมู่ บ้านแม่แก้วน้อย ตำบลป่าไผ่ อำเภอ สันทราย จังหวัด เชียงใหม่					5
39	นายจางงค์ รัตนัง	86 หมู่ 5 หมู่ บ้านแม่แก้วน้อย ตำบลป่าไผ่ อำเภอ สันทราย จังหวัด เชียงใหม่	3	2	39		5
40	นายแดง ไปรง	205 หมู่ 5 หมู่ บ้านแม่แก้วน้อย ตำบลป่าไผ่ อำเภอ สันทราย จังหวัด เชียงใหม่					1

ที่มา สำนักงานเกษตรอำเภอสันทราย วันที่ 11 มกราคม 2553